

Jesenice, 13. novembra 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vail — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

PLAVŽAR — na 7. strani preberite naš razgovor z nekaterimi sodelavci s plavža

Razgovor uredništva ŽELEZARJA z glavnim direktorjem
Železarne mag. inž. Petrom Kuncem

Proizvode in proizvodnjo orientirati na gorenjskega človeka

Danes objavljamo drugi del razgovora uredništva z glavnim direktorjem Železarne mag. inž. Petrom KUNCem, ki se naša na novo proizvodnjo v opušenih obratih in pridobivanja kadrov za Železarno.

VPRAŠANJE: V zvezi z ukinitvijo dveh zastarelih obratov na Javorniku se na sestankih delovnih skupin večkrat pojavlja vprašanje, kakšna proizvodnja se bo uvedla v opušenih obratih oziroma prostorih?

ODGOVOR: Opušeni prostori na Javorniku predstavljajo dokajšnjo osnovno vrednost. Hale so grajene dovolj masivno in so opremljene s srednje težkimi žerjavi. Povezava z železniško in cestno mrežo je ugodna. Prostor je

proti vetru delno zaščiten. To naj bi bile osnovne karakteristike, v katere se mora vključiti nova proizvodnja. Povsem jasno je, da torej filigrane proizvodnje v opušenih javorniških prostorih ne moremo vpeljati. Po drugi strani pa vemo, da prašni delci otežkočajo izdelavo takih proizvodov, ki zahtevajo lakiranje površine. Temu bi se mogli izogniti le, če bi mogli izdelati posebno protiprašno halo. Od vseh variant, ki smo jih obdelovali, so najbolj resne tiste, ki predvidevajo masovni pretok materiala, zato imajo hladno oblikovani proizvodi — to so predvsem hladno oblikovani profili, spiralne cevi itd. na eni strani ter zvarjenci, odpreski in odkovki na drugi strani, veliko prednost pred izdelki montažne industrije. Ker vsak nov proizvod zahteva postopnost, tako zaradi kadrov kot tehnologije, se bomo morali tega principa poslužiti tudi na Javorniku. Kot prve bomo pričeli proizvajati hladno valjane profile na modernih napravah z dovolj veliko produktivnostjo in ustreznimi tolerancami. Ostalo bo

(Nadaljevanje na 6. str.)

Zahvala krvodajalcem

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice, se iskreno zahvaljuje vsem družbeno političnim organizacijam za pomoč pri organiziranju krvodajalske akcije, za leto 1970.

Delavskim svetom in upravnim odborom podjetij in ustanov za odobreni prosti delovni čas krvodajalcem, samoupravnim organom Železarne, GPŽ za uporabo prostorov v Delavskem domu pri Jeleni, zdravstveni službi Železarne in gojenkam šole za zdravstvene delavce Jesenice za vso pomoč pri pridobivanju krvodajalcev in pri samem odvzemu krvi v času poteka akcije.

Vsem dijakom gimnazije Jesenic in učencem srednjih in poklicnih šol ter njihovim predstojnikom za izredno velik odziv, ostalim krvodajalcem pa v imenu vseh, katerim bo darovana kri reševala zdravje in življenja srčna hvala.

Občinski odbor RK
Jesenice

5. seja tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne

V sredo 11. oktobra popoldne, je predsednik Srečko MLINARIČ sklical 5. sejo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne. Poleg pregleda sklepov zadnje seje TO in poročila predsednika o delu med četrto in peto sejo TO, so poslušali informacijo glavnega direktorja Železarne mag. inž. Petra Kunca o pripravah proizvodnega načrta za prihodnje leto in srednjeročnega ter dolgoročnega proizvodnega programa. Ob koncu pa so govorili še o pripravah na občne zборе sindikalnih organizacij v obratih tovarne. Seje so se poleg glavnega direktorja mag. inž. Petra Kunca, udeležili še predsednik občinskega sindikalnega sveta Štefan Rodi, predstavnik tovarniške konference ZKS Ivan Kambič in predsednik TK ZMS Miro Ipavec.

Iz poročila predsednika je razvidno, da je predsedstvo TO osnovne organizacije sindikata Železarne imelo med četrto in peto sejo TO šest sej. Na sejah so obravnavali dokument o političnih ciljih in nalogah slovenskih sindikatov, analizirali enoletno de-

lo samoupravnih organov po spremembah na osnovi XV. zveznega amandmaja, govorili o pripravah na občne zборе in o pravilih osnovne organizacije sindikata Železarne, o beneficiranem delovnem stažu, analizirali osebne (Nadalj. na 7. str.)

Na cesti nisi sam —
daj življenju prednost!

9-mesečni poslovni rezultati tovarne

Z namenom, da bi približali rezultate poslovanja širšemu krogu bralcev Železarja, danes v kratkih povzetkih podajamo nekaj najbolj osnovnih pokazateljev iz poslovnega uspeha za prvih devet mesecev.

Eksterna realizacija

Plan eksterne realizacije za prve tri kvartale leta 1970 je znašal 254.830 ton v vrednosti 636.576.650 din in s povprečno ceno 2.498 din/t. Dejansko je bilo prodanih 252.736 ton proizvodov osnovne dejavnosti, 1.428 ton žilindrine opeke in 295 ton kisika, acetilena in dušika. Skupna vrednost eksterne realizacije je bila 672.611.004 dinarjev s povprečno ceno 2.661 din/t. Zaradi izredno slabega rezultata v avgustu je kumulativna količinske prodaje izpod planirane za 2.094 ton ali za 0,8 %. Vrednostna realizacija v prvih devetih mesecih je za 36.034.354 din ali za 5,7 % nad planirano. Tudi povprečna dosežena prodajna cena je za 163 din/t ali za 6,5 % nad planirano. Povprečna mesečna realizacija, dosežena v prvih de-

vetih mesecih, znaša 74.734.547 din, medtem, ko je bila planirana 70.730.739 dinarjev. Mesečno je bila dejanska realizacija za 4.003.808 dinarjev ali za 5,3 % nad planirano. Če primerjamo doseženo blagovno proizvodnjo s proizvodnjo v enakem obdobju lanskega leta (264.744 ton), lahko ugotovimo, da smo že z letošnjim planom predvidevali manjši obseg blagovne proizvodnje za okrog 10.000 ton, ki gre skoraj izključno na račun reducirane proizvodnje v valjarnah na Javorniku.

Problematika

plačevanja kupcev

V začetku leta je bil saldo kupcev 179.4 milijonov dinarjev, konec septembra pa so

(Nadalj. na 3. str.)

Zadnje dni v oktobru je bila v Beogradu prva seja konference Zveze komunistov Jugoslavije. Če bi strnili in analizirali vse, tako pozitivne, kakor negativne komentarje ob beograjski konferenci, ki so jih izražali naši občani, kar obenem dokazuje, da so delo konference spremljali, potem bi jih lahko označili v naslednjih mislih:

— trezno in resnično obravnavanje problemov, ki jih srečujemo v gospodarskem in političnem življenju ter soočenje z vsemi ključnimi povzročitelji takega stanja, kar bi v skrajšani obliki imenovali politični realizem in

— načelno odobravanje dela konference ob istovremnem izražanju dvomov, da bo ostalo samo pri besedah, kakor mnogokrat doslej.

Udeleženci prve seje ZKJ so razpravljali o aktualni politični situaciji v Jugoslaviji, o kmetijski politiki in nalogah članov Zveze komunistov. V vseh konstruktivnih in plodnih razpravah je bila izražena visoka stopnja enotnosti o ključnih vprašanjih našega nadaljnjega razvoja kot so: vloga federacije v okviru sprememb v političnem sistemu, spremembe in stabilizacijski ukrepi v gospodarskem sistemu, nadaljna demokratizacija odnosov in razvoj samoupravljanja, enakopravnost vseh na-

Premagovati vse tisto, kar je bilo doslej napoti našemu razvoju

rodov in narodnosti v Jugoslaviji in osnovne karakteristike kmetijske politike. Ob vsem tem pa je še prav posebno potrebno poudariti enotnost Zveze komunistov, ki se je odražala na beograjski konferenci in ki je, kakor že mnogokrat v minulem razvoju, potrdila zaupanje delovnih ljudi v Zvezo komunistov.

Čeprav so na konferenci pri ocenjevanju našega razvoja od IX. kongresa ZKJ do danes ugotavljali, da nekateri sklepi IX. kongresa niso do konca izpolnjeni, druge pa niti nismo še začeli izpolnjevati, je bilo poudarjeno, da se socialistično samoupravljanje uveljavlja kot temeljni družbeni odnos. Ob tem pa so še posebej opozorili na resne probleme, ki zaradi prepočasnega uresničevanja sklepov IX. kongresa, zavirajo samoupravni razvoj. To pa se predvsem nanaša na krepitev materialne osnove samoupravljanja in ustvarjanja enakih možnosti za pridobivanje dohodka. Tako kot ni mogoče nadalje razvijati socialističnega samoupravljanja v delovnih organizacijah brez ustvarjanja materialnih družbenih pogojev, tako ga ni mogoče razvijati brez vsestranskega vključevanja vseh delovnih ljudi v samoupravno odločanje in njihovega vpliva na vsa gibanja v ekonomski in politični sferi. Konferenca naroča komunistom, da se morajo odločno »zavzemati za nastanjanje takih družbeno ekonomskih odnosov v kolektivih,

delovnih enotah ter med njimi, ki bodo zagotovili delavcem v združenem delu večji in in dejanski vpliv na sklepanje ter udeležbo v dohodku združenega dela na vseh ravneh njegove integracije oziroma združenj v ustreznem sorazmerju z deležem njihovega živega in minulega dela, vse pa na podlagi skupno sprejetih meril.«

Pri uresničevanju sklepov IX. kongresa ZKJ o poslovnem sodelovanju, povezovanju in ustanavljanju velikih integracijskih celot in sistemov, so bili doseženi veliki uspehi, ki odpirajo delovnim ljudem v združenem delu velike možnosti za nadaljnji razvoj.

Konferenca ZKJ je opozorila tudi na številne anomalije in odstopanja od sklepov IX. kongresa ZKJ in reformnih načel. Pri tem so mišljeni neizenačeni splošni pogoji gospodarjenja, monopolno prisvajanje dohodka, privilegiji, režim dvojnih cen in druge oblike prisvajanja materialnih in drugih družbenih vrednosti, ki ne izhajajo iz dela.

Da se odstranijo vse te slabosti, je potrebno odločno spremeniti obstoječe odnose v razdelitvi v prid združenega dela, povečati odločujoči vpliv združenega dela na vse oblike koncentracije in gibanja denarne akumulacije ter širše združevati in povezovati proizvodna, prometna, znanstvena in denarna področja. Mnogo hitreje pa je potrebno ugotavljati tudi vse možnosti za razbremenitev gospodarstva (zmanjšanje davkov, prispevkov in drugih obveznosti, preoblikovanje dela kratkoročnih kreditov v stalna obratna sredstva itd.). Seveda se k vsem tem nalogam in vprašanjem pridružujejo še številni drugi problemi in naloge, ki jih bo potrebno skladno reševati, predvsem pa mnogo hitreje kot doslej. K vsemu temu se z enako resnostjo pridružuje še vprašanje inflacije in nestabilnosti, ki deformirajo ekonomska merila za gospodarjenje in investiranje.

Mnogo od teh vprašanj, ki so bila obravnavana na prvi seji konference ZKJ, je bilo že dalj časa prisotnih tudi v železarstvu. O njih so govorili v raznih asociacijah in na raznih nivojih, vendar pa je bilo reševanje prepočasno ali samo začasno in ne celostno. Nemalo pa je bilo tudi drugih vzrokov, ki so zavirali uspešno reševanje sistemskih vprašanj, ki niso vedno za vse enako sprejemljivi, za nekoga so pač ugodni, za druge boleči.

Od številnih vprašanj, ki zahtevajo hitrejšo in učinkovitejšo reševanje v interesu nadaljnjega razvoja gospodarstva in socialističnega samoupravljanja, so bila omenjena v sestavku le nekatera. Do vseh ključnih vprašanj pa je konferenca zavzela realna stališča in ustrezne sklepe, ki pa sami po sebi še ne rešujejo problemov, ki jih srečujemo v vsakodnevnem gospodarskem in političnem življenju. Če sami sklepi sprejeti na konferenci bodo naleteli na odpore in pritiske, tem pa bodo morale slediti tudi ustrezne sistemske in stabilizacijske rešitve, ne samo v zveznih, temveč tudi v republiških in občinskih organih, ki bodo prav tako doživele različen sprejem. Kajti povsem razumljivo je, če bo npr. taka rešitev prizadela tiste, ki so zaradi neizenačenih pogojev gospodarjenja, ali monopolnega položaja in podobno, prisvajali dohodek, ki ne izhaja iz dela, bo taka rešitev pri njih naletela na odpor. Ravno tako pa bi bilo iluzorno misliti, da bodo že sami sklepi konference in sistemski ukrepi, ki bodo sledili tem sklepom, že sami po sebi reševali nastale probleme. Še bolj nesmiselno pa bi bilo ugotovljene slabosti potencirati ali drammatizirati, kajti v našem političnem, gospodarskem in družbenem razvoju smo bili že večkrat pred težjimi problemi in dilemami, pa smo jih enotno in uspešno rešili. Rešili zato, ker se je Zveza komunistov na čelu delavskega razreda trezno in kritično soočila z njimi in jih začela odstranjevati.

Sprejeti sklepi na prvi konferenci ZKJ in nadaljnje reševanje teh vprašanj pa pred komuniste postavlja zelo odgovorne naloge. V stalnem idejno-političnem boju se zoperstaviti vsem deformacijam, pritiskom in drugemu, kar bo nedvomno sledilo tej široki politični akciji in sklepom sprejetih na beograjski konferenci. Vključiti se v ta boj, v boj za uresničevanje sklepov konference pa pomeni poleg iskrenega, treznega in objektivnega soočenja z lastnimi težavami in problemi, tudi trajen boj za ideološko usposabljanje komunistov, da bodo ta boj za nadaljnji razvoj gospodarstva in socialističnega samoupravljanja tudi v duhu konference izbojevali do konca na vseh nivojih. V tem boju pa v nobenem primeru ne bi smeli zanemariti tudi večjih naporov v lastni delovni organizaciji za večjo storilnost in večji dohodek, ker le tako bodo sklepi konference in sistemske rešitve, ki bodo sledile, prinesle ustrezne rezultate.

Poškodbe v oktobru

Po podatkih službe za varstvo pri delu je bilo v oktobru na delovnih mestih poškodovanih 39 naših sodelavcev. Zaradi poškodb na delovnih mestih smo v celoti izgubili 1.042 delovnih dni. V talilnicah je bilo 10 poškodb in 278 dni, v valjarni Bela 4 poškodbe — 79 dni, v valjarni na Javorniku 9 poškodb — 231 dni, predelovalni obrati 3 poškodbe — 94 dni, v energetskih obratih poškodb ni bilo, pač pa so izgubili 41 dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev, v vzdrževalnih obratih je bilo 7 poškodb in 169 dni, na transportu 4 poškodbe — 120 dni ter v upravnih službah 2 poškodbi in 30 izgubljenih dni. Na poti v službo so bile tri poškodbe, od tega ena v predevalnih obratih in en dan ter dve v vzdrževalnih obratih in 42 izgubljenih delovnih dni. V talilnicah, valjarni Bela, na Javorniku, energetskih obratih, transportu in upravnih službah niso imeli poškodb, toda v upravnih službah so zaradi poškodb na poti iz prejšnjih mesecev izgubili 50 delovnih dni.

VABILO SAMOUPRAVLJALCEM IN ČLANOM KOLEKTIVA

Vabimo člane samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij Železarne, v torek 17. novembra ob 16. uri v veliko dvorano Delavskega doma na Jesenicah.

NA RAZPRAVO O OSNUTKU STATUTA SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA DELAVCEV IN PRAVILNIKA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Predlog je bil objavljen v 43. številki Železarja. Na razpravo vabimo vse zainteresirane člane delovnega kolektiva.

**Dopisujte
v Železarja**

Devetmesečni poslovni rezultati tovarne

(nadalj. s 1. strani)

nam kupci dolgovali že 212.3 milijonov dinarjev. Saldo na isti dan lanskega leta je bil 190.3 milijonov dinarjev. Zaradi velikega porasta realizacije, ki ima za osnovo novo sprejete cene, nismo uspeli, da bi bila plačana realizacija vsaj v višini fakturirane (plačana je bila 655.3 milijone dinarjev, fakturirana pa 672.6 milijonov dinarjev) in je razlika 17.3 milijonov dinarjev. Kupci so plačevali svoje obveznosti v letošnjem letu poprečno sicer v 75 dnevih (lani 79 dni), vendar je ta premik premajhen. Tudi dejstvo, da smo v prvih devetih mesecih letos realizirali 97.1 milijon več plačane realizacije kot v istem obdobju lani, ne zadostuje, da bi bili lahko s plačevanjem naših kupcev zadovoljni. Najnovejši zvezni ukrepi pa nam možnosti, da bi naši največji kupci — uvozno-izvozna trgovska podjetja — bolje plačevali, še zmanjšujejo. Ker smo v vseh devetih mesecih poskušali na razne načine pospešiti izterjavo, uspeha pa ni bilo, se bomo morali v bodoče poslužiti še zadnjega ukrepa, da najbolj nesolidnim plačnikom ustavimo dobave.

Dohodek in delitev dohodka

Finančni rezultat za 9 mesecev v primerjavi z letnim planom

nom je razviden iz naslednje tabele:

Formiranje dohodka (v 000 din):

	I.—IX.	plan 70	% na plan
eksterna realizacija	672.611	859.652	78
lastne storitve	93.077	144.167	65
neposlovni dohodki	13.317	20.000	67
celotni dohodek	779.005	1.023.819	76
porabljena sredstva	618.174	823.819	75
dohodek	160.831	200.000	80

delitev dohodka (v 000 din):

	I.—IX.	plan 70	% na plan
pogodbene obveznosti	31.156	41.750	75
zakonite obveznosti	415.462	20.750	75
osebni dohodki	102.085	135.500	75
tekoča izplačila	6.148	2.000	307
iz SSP	5.980	—	—
dobiček	—	—	—

Iz tabele formiranja in delitve dohodka je razvidno, da smo pogodbene in zakonske obveznosti ter sredstva za osebne dohodke iz ustvarjenega dohodka pokrili v višini planiranih zahtev. Zaradi večjega dohodka od planiranega pa smo v devetih mesecih

lahko poleg dobička in tekočih izplačil iz sklada skupne porabe pokrili tudi obveznosti iz razmejitev Iv in poskusne proizvodnje za leto 1969 in 1970 po naslednji strukturi: (obveznosti 1, 2, 3 so zajete v vrstici — porabljena sredstva)

	plan 70	dejansko din
1. Razmejitev Iv iz leta 1969	—	7.000.000
2. Razmejitev Iv iz leta 1970	—	2.675.379
3. Razmejitev iz poskus. proizvodnje iz leta 1970	2.250.000	5.877.000
4. Tekoča izplačila iz SSP	1.500.000	6.148.376
5. Dobiček	—	5.979.811
	3.750.000	27.680.566

V tretjem kvartalu smo glede na vse ostale obveznosti

in skope povečali dobiček v primerjavi s stanjem 30. 6. 1970 od 4.542.780 din oz. za 1.437.031 din. Že v polletju smo opozarjali na dejstvo, da je bil trend ostanka dohodka v padanju. Rezultati sami nam to potrjujejo.

Medtem ko je bil poprečen mesečni dobiček v prvem polletju 757.130 din, je bil v posameznih mesecih tretjega kvartala le 479.010 din.

Glede na popolnoma nejasno situacijo ob postavljanju finančnega plana za letošnje leto v zvezi s cenami nabave in prodaje, je v finančnem p.a.

nu predviden bistveno nižji ostanek dohodka. Zaradi obveznosti iz preteklih let pa smo ob ugodnejšem rezultatu v primerjavi s planiranim lahko razdelili formirani dohodek po predloženi konstrukciji.

Nagrajevanje po prvih treh kvartalih

V poslovnem poročilu za prvo polletje smo dokaj na široko obravnavali problemati-

ko nagrajevanja in skušali podati trend gibanja osebnih dohodkov do konca leta. Na osnovi razprav in številčnih pokazateljev je bil na 12. seji DS 30. 7. 1970 sprejet tudi sklep o delimitiranju mase za izplačilo OD za naslednje obdobje. Iz priložene tabele lahko ugotovimo, da se dejanski OD v tretjem kvartalu minimalno razlikuje od predvidenega:

kvartal	masa OD din neto	din/oseba
I. kvartal	22.198.402.45	1.235
II. kvartal	22.693.882.80	1.280
prvo polletje	44.892.285.25	1.258
III. kvartal	22.509.322.94	1.326
trietrtletje	67.401.608.19	1.281

Glede na rezultate poslovanja, ki smo jih ugotavljali v analizi dohodka za prvih devet mesecev in glede na dejstvo, da smo že uspeli pokriti vse obveznosti iz naslova razmejitev v letu 1970, lahko v zadnjem kvartalu pričakujemo ugoden rezultat (vsaj na nivoju tretjega kvarta). Po sanacijskem programu ostane za podjetje še obveza, da formira 10 milijonov dobička za kritje izgube iz prejšnjih let. Ob izpolnitvi tega pogoja bi lahko vplivali tudi na formiranje mase za osebne dohodke.

Zaključek

V celoti vzeto so rezultati poslovanja v devetih mesecih ugodni. Mislimo pa, da bi ob večji delovni disciplini bili lahko boljši. Novi ukrepi, od katerih so nekateri že navedeni, drugi pa se pripravljajo, zahtevajo še racionalnejše gospodarjenje s sredstvi.

To pa lahko dosežemo z zmanjšanjem denarnega potenciala, ki veže obratna sredstva (trenutno skoraj 500 milijonov din). Na to pa imamo vpliv prav vsi: proizvodni in tehnični sektor ter komercialni in finančni sektor.

dipl. oec. Mitja Medvešek

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 14. novembra:		
inž. Franc VICAR, predel. obrati	743	83141
NEDELJA, 15. novembra:		
dr. inž. Marin GABROVSEK, TKR	380	732
PONEDELJEK, 16. novembra:		
inž. Avgust KARBA, dir. proizv.	270	693
TOREK, 17. novembra:		
inž. Stanislav ČOP, talilnice	328	76528
SREDA, 18. novembra:		
Bogomil HOMOVEC, teh. direktor	301	766
ČETRTEK, 19. novembra:		
inž. Leon MESARIČ, hladne valj.	524	590
PETEK, 20. novembra:		
inž. Dušan SIKOŠEK, energ. obrati	302	775

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

ORDINACIJE OBRATNIH AMBULANT ŽELEZARNE OD 16. DO 27. NOVEMBRA

Od 16. 11. — 20. 11.:
I. Obratna ambulanta — dr. Čeh dopoldan
IV. Obratna ambulanta — dr. Šemrov-Novakova dopoldan
II. Obratna ambulanta — dr. Vilmanova popoldan
Od 23. 11. — 27. 11.:
I. Obratna ambulanta — dr. Čeh dopoldan
II. Obratna ambulanta — dr. Vilmanova dopoldan
IV. obratna ambulanta — dr. Šemrov — Novakova popoldan
Ob sobotah vrši službo samo ena ambulanta dopoldan, izmenično po vrstnem redu.

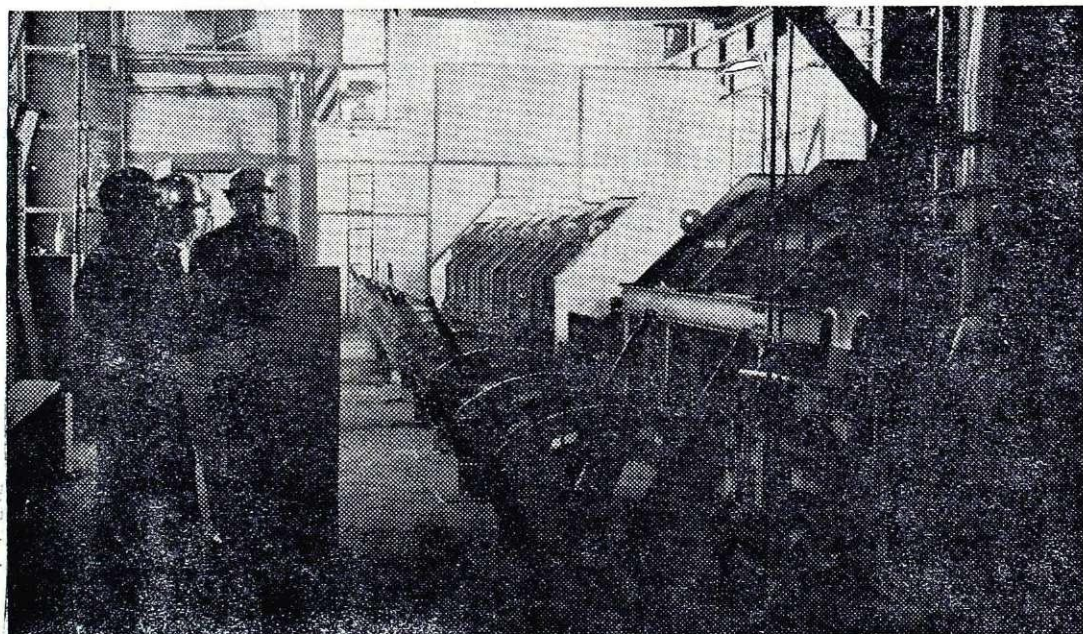
Predstojnik ZE OAŽJ
dr. Milan Čeh

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Jubilanti 50-letniki

V novembru so in bodo praznovali petdeset let rojstva naslednji naši sodelavci: Nežka FRELIH, vzdrževanje elektro naprav — 2. novembra, Jože HORVAT, martinarna — 8. novembra, Stanko POGACNIK, valjar na žice — 22. novembra in Janez TÖRÖK, livarna — 29. novembra.

Iskreno čestitamo!

Komandni pult aglomerirnega stroja

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Orientacija na samoupravljanje je edina možna pot za mlade

V nadaljevanju seminarja je sodeloval tudi sekretar republiške konference ZMS Dagmar ŠUSTER, s prispevkom: Naloge ZM v delovni organizaciji, ki ga v povzetku posredujemo mladim bralcem.

Družbeno politične organizacije, pa tudi ZM, so vsekozi premalo skrbale, da bi se v delovnih organizacijah samoupravljanje uveljavilo kot osnovni družbeno-ekonomski in politični odnos. Pa tudi same so se pri delu premalo uveljavile.

Mi sicer ponavljamo in znova trdimo, da z obstoječim nismo zadovoljni, da je treba sedanje stanje hitreje spreminjati, pri tem pa moramo poudariti, da se ob sleherni kritiki in slehernem izražanju nezadovoljstva vprašamo, kakšna so bila, kakšna so in kakšna bodo naša prizadevanja v tej smeri. Zavedati se moramo, da smo tudi mladi soodgovorni za razmere, ki jih kaj preradi kritiziramo. Ko govorimo o delu ZM v delovnih organizacijah, se moramo zavedati, da je tretjina zaposlenih mladih. To pomeni v Sloveniji približno 120.000 mladih ljudi. Če je ta del mladih dobro organiziran, so lahko pomembna politična sila. Gre za to, da ima ta del mladih navkljub medsebojnim razlikam določene skupne lastnosti in interese. Te skupne značilnosti so predvsem v tem, da si mladi iščejo svojo življenjsko pot, da se želijo uveljavljati, tako v strokovnem, kot tudi v političnem in samoupravnem smislu. Ob vseh teh problemih je nujno potrebno, da se učinkovito organiziramo in tako organizirano vplivamo na reševanje perečih problemov. Pri tem se pojavlja ZM kot možnost, da se mladi v njej združujemo in delujemo enotno.

Prepričani smo, da je strokovna uveljavitev, to je uveljavitev v poklicu najpomembnejši del življenjske uveljavitve mladih. Uveljavitev pri delu je pogoj, da se mladi uveljavimo tudi v samoupravnem dogovarjanju.

V naši družbi je trenutno aktualno vprašanje kadrovske politike. O njem razpravljamo v vseh političnih in samoupravnih organih, v delovnih organizacijah, občinah itn. Kljub temu moramo ugotoviti, da nas kadrovska politika v naši družbi ne more zadovoljiti, saj sprejeta stališča dostikrat ostajajo zgolj črke na papirju. Temeljna posledica slabe kadrovske politike in neodgovornosti zanjo je kadrovske sestave zaposlenih v Sloveniji. Smo v stanju, ki je izredno zaskrbljujoče, še posebej zato, ker bi se morali zavedati, da so dobri kadri lahko pomembna prednost pri uveljavljanju majhnih narodov.

Razvoj moderne proizvodnje in tehnologije je tesno povezan z ustrežnejšo kadrovske sestavo. Ena od zelo pomembnih nalog, ki bi pomagala spreminjati in izboljšati razmere je nedvomno ta, da začnemo smotno in učinkovito sestavljati kadrovske načrte in jih seveda uresničevati. Tega področja ne smemo zanemariti, posebej ne zdaj, ko sprejemamo kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne programe razvoja od delovne organizacije prek občine do republike itd. S tega področja je za nas zanimivo predvsem vprašanje pripravnosti. Prepričani smo, da je leto pozitivno vplivalo na izboljšanje kadrovske strukture in na zmanjšanje nezaposlenih strokovnjakov. Eno od važnih področij dela ZM je tudi usposabljanje in izobraževanje že zaposlene mladine. Tu gre za splošno, strokovno in družbeno izobraževanje. Moramo se zavzemati za to, da bo vsakdo, ki ima za to interes, lahko izredno študiral. To so vprašanja, ki zelo živo in življenjsko zadevajo slehernega mladega, zaposlenega človeka.

V Sloveniji imamo, v grobem orisu, tri vrste aktivov ZMS: v nekaterih delovnih organizacijah ZM sploh ne deluje, ali pa zgolj formalno; v drugo skupino štejemo aktivne, ki delajo več na področju športa in kulture, ne ukvarjajo pa se z reševanjem življenjskih vprašanj mladih; vse bolj se večja število aktivov, ki se ob kulturi, zabavi in športu in rekreaciji ukvarjajo predvsem z vprašanji kadrovske politike samoupravljanja itd. V takšni situaciji so nujna prizadevanja za spreminjanje sedanjega stanja. Napak bi bilo organizacijo krepiti samo organizacijsko, zavedati se moramo važnosti vsebine in predvsem kvalitete dela. Delo v ZM moramo organizirati in načrtovati tako, da je naša aktivnost zasnovana na interesih, motivih in potrebah mladih ljudi. Razumljivo je, da moramo te interese, motive in potrebe najprej dobro spoznati.

Dostikrat imamo opravka z ugotovitvijo, da so objektivni pogoji tisti, ki omogočajo delo aktivna ali pa nekatere dejavnosti mladih. To so: izmensko delo, večina vozačev, pomanjkanje prostorov, sredstev itd. ... Res je, da ti pogoji dostikrat otežkočajo naše delo, nikdar pa niso ti

pogoji tako težki in nemogoči, da bi se morali zaradi njih odpovedati naši dejavnosti in naši aktivnosti. Tega ne smemo in ne moremo dopustiti.

Imamo celo vrsto delovnih organizacij, kjer delajo zaposleni v več izmenah. Imamo pa malo aktivov, ki bi bili toliko elastični in bi posamezne oblike dela organizirali dvakrat ali trikrat, če je potrebno.

Katere so osnovne naloge aktivov ZMS v gospodarskih organizacijah?

1. Usposabljanje in izobraževanje, splošno, strokovno, družbeno ekonomsko in politično
2. Naša organiziranost v odnosu do razvojnih načrtov
3. Samoupravni odnosi in razvoj samoupravljanja
4. Možnosti za kulturno in športno udejstvovanje mladih kot tudi vseh zaposlenih, omogočiti ustvarjanje na obeh področjih, ne le pasivno spremljanje

To so štiri področja, ki so v tem trenutku za našo organizacijo v delovnih kolektivih najpomembnejša in jim moramo posvetiti največ pozornosti.

V razpravi na to temo je sodeloval tudi prof. Srečko KRC, predsednik občinske konference ZMS Jesenice:

V vsem našem delu, družbenem, političnem, proizvodnem, kulturnem, se srečujemo s tremi vprašanji in sicer:

- kaj delati
- zakaj tako delati
- kako delati

Danes smo že govorili o tem, kaj naj bi pravzaprav ZM delala v delovnih organizacijah, spoznali smo njene osnovne naloge. Zakaj delamo? Delo ZM ni samo sebi namen, ne more biti abstraktno, niti odtujeno od posameznika. Delo ZM mora zajemati stvarne, konkretne in življenjske interese vsakega posameznika. Skozi prizmo družbenega dela lahko vsak posameznik izboljšuje boljše pogoje dela sebi, hkrati pa tudi drugim. Prav v tem pa se prepleta osebni in družbeni interes.

Naša prizadevanja morajo biti usmerjena v izboljšanje našega in splošnega položaja človeka. Tako v procesu proizvodnje, procesu samoupravljanja; mi ne gradimo družbe posameznikov, temveč družbo, ki bo imela zgrajene odnose med ljudmi na podlagi načel prijateljstva, medsebojnega sodelovanja, tovarištva, skratka kolektivno družbo. ZM pa s svojim delom lahko v marsičem prispeva k izboljšanju odnosov, samoupravljanja, proizvodne politike in s tem tudi uresničevanja našega temeljnega cilja, to je izgradnje socialistične družbe.

Mladi smo pri delu organizacijsko manj izkušeni, zato pogosto naše akcije niso kvalitetno organizirane, pri pristopu k mlademu človeku smo premalo jasni in načrtni, zato se postavlja vprašanje, kako naj delamo v ZM, da bi vključili vse tiste cilje in naloge, ki stoje pred ZM.

Predpogoj za uspešno delovanje naše organizacije pa je vsekakor izobraževanje. Skušali bomo organizirati še vrsto seminarjev; pri tem pa ne smemo pozabiti ali zanemariti individualnega izobraževanja. Mlad človek ne sme dovoliti, da gre za časom. Ne le, da mora biti vsa naša dejavnost v koraku s časom, za mlade je značilno in nujno, da smo pred časom.

Svoja teoretična spoznanja moramo uveljavljati pri našem delu, spoznanja moramo znati povezovati s prakso, tako na delovnem mestu kot tudi pri družbenem delu, tudi v ZM.

Seja predsedstva TK ZMS Železarne

V ponedeljek je bila redna seja predsedstva TK ZMS Železarne. Prisotni člani in sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato VOGRİČ so najprej obravnavali vprašanje čim uspešnejše izvedbe letne konference mladinskega aktiva Železarne. Uvodne misli oziroma okvirni prikaz poteka letne konference je najprej podal predsednik Miro IPAVEC, ki je poudaril, da mora biti konferenca odraz aktivnosti mladih železarjev. Pomemben pa bo tudi program nadaljnjega dela TK, ki naj bi bilo čimbolj tesno povezano z željami in zahtevami mladih. Tu naj bi največji delež prispevali mladi iz vseh obratnih aktivov ZM, ki imajo prek svojih predstavnikov možnosti sodelovati pri oblikovanju programa svoje organizacije, kar je navsezadnje tudi želja vodstva TK ZM Železarne. Potrebno pa bo nekaj več pozornosti posvetiti tudi usklajevanju programa z železarnama Ravne in Štore, kakor tudi s programom dela ObK ZMS Jesenice. Poudarek naj bi bil predvsem na večji in načrtnejši idejno-politični vzgoji in vlogi mladinske organizacije in na uspešnejšem pripravljanju in uvajanju mladih v delo samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij.

Naslednji, ki je govoril o letni konferenci, je bil sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato VOGRİČ. Sekretar se je v svojih razmišljanjih dotaknil trenutne dejavnosti TK ZM Železarne in pri tem opozoril na nekatere zahtevnejše in odgovornejše naloge, do katerih je predsedstvo šele pred kratkim zavzelo jasnejša in bolj trdna stališča. Spremenjena je torej vsebina dela, ki kot kaže, mladim bolj ustreza. V pripravi za nadaljnje delo konference naj bi se s svojimi predlogi in razmišljanji čimbolj aktivno vključevali vsi člani. Pozabiti pa ne bi sme, i tudi na analizo dosedanjega dela in pokazati pot naprej. Sekretar VOGRİČ je še predlagal, naj bi glede na izmensko delo mladih v Železarni tudi družbeno politično delo organizirali bolj po izmenah, kar bi vsakemu zainteresiranemu posamezniku dalo večjo možnost aktivnega delovanja. To pa bi zahtevalo samo prilagodljivo vsebino dela in boljše organiziranost.

V nadaljevanju se je oglasil tudi Igor HEFERLE, ki je vodja skupine, ki bo zastopala TK ZMS Železarne na oddaji »Spoznavajmo svet in domovino«. Govoril je o dosedanjih pripravah članov ekipe, ki pa še ni popolna. Pri tem je dejal, da je dosedanje delo potekalo predvsem v zbiranju učnega gradiva za oddajo in individualnem izpolnjevanju potrebnega znanja, v kratkem pa bodo pričeli s skupnimi in bolj načrtnimi pripravami.

Ob koncu se je predsednik TK ZMS Železarne Miro IPAVEC predlagal, da se ustanovi planinska in letalsko-padalska sekcija, ki naj bi še bolj poživila dejavnost športne komisije v Železarni.

E. Z.

ČUFARJEV VEČER

Danes ob 17. uri, bo v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah

Spominski večer Toneta Čufarja

ki ga bo izvajal ODER MLADIH.

Scenarij zanj je napisala prof. Cilka Kodrič, režija Stanka Geršak. Uvodne besede bo imel literat Cvetko Zagoski.

Samoupravni organi v preteklem tednu

22. seja odbora za poslovno politiko

V ponedeljek, 9. novembra 1970 je predsednik odbora za poslovno politiko sklical 22. sejo in za dnevni red predlagal pregled sklepov zadnje seje, razpravo o srednjeročnem razvojnem programu Železarn, razpravo o izgradnji nove hladne valjarne, sodelovanje z RUDISOM Trbovlje in poročilo o poslovanju združenega podjetja v 9 mesecih letošnjega leta.

V zvezi z izvrševanjem sklepov prejšnje seje odbora, so naročili upravi tovarne, da na eni prihodnjih sej poroča odboru, kaj je treba ukreniti, da bi bila Železarna preskrbljena s surovinami iz izvoza.

S srednjeročnim razvojnim programom Železarn, v okviru združenega podjetja Slovenske železarn se so strinjali, da se predlog srednjeročnega programa lahko posreduje v razpravo in potrditev delavskemu svetu Železarn. Menili so, da bi pred sejo delavskega sveta Železarn morali storiti še naslednje:

- uskladiti razvojni program in poslovno politiko,
- v programu bolj definirati kakšna mora biti skrb za družbeni standard in kakšen napredek se v tem smislu predvideva,

- izkoristiti vse možnosti, da se pridobijo za realizacijo razvojnega programa ustrezni krediti, pri ustreznih organih zveznega izvršnega sveta pa sprejetje zakona o konverziji,
- pridobiti je treba še ostale naše kupce, nekaj jih je že pristalo, za sodelovanje v naših vlaganjih, vsaj do zneska 60 milijonov N dinarjev.

Pred sejo delavskega sveta Železarn je treba razvojni program obravnavati tudi na sejah svetov delovnih enot in na sestankih delovnih skupin. Zato so naročili glavnemu direktorju in tehničnemu direktorju, da pripravita program razprav in določila obseg informacij, tako za svete delovnih enot, kot za odprte konference in za sestanke delovnih skupin. Le tako bo o predlogu srednjeročnega programa informirana celotna delovna skupnost Železarn in bo lahko aktivno sodelovala v procesu sprejemanja te pomembne samoupravne odločitve. V nadaljevanju seje so obravnavali poročilo o pripravah za izgradnjo nove hladne valjarne in se strinjali ter odobrili tisto varianto proizvodnje in dinamiko izgradnje, ki zagotavlja v končni fazi proizvodnjo 150.000 t hladno valjanih trakov. Na podlagi te odločitve je treba izdeati investicijski program, ki mora vsebovati vse tehnične in ekonomske podatke. Takšne podatke mora vsebovati tudi za vsako posamezno vejo posebej. Ugotovili so, da je dosedanje delo na pripravi zelo dobro in so delo komercialne in tehničnih grup, ki so to delo opravile, tudi pohvalili. Zadolžili so jih, predvsem pa tehnične grupe,

da čimprej pripravijo nadaljne detaljne projekte in da se izbere najprimernejša oprema in naprave, ki spadajo k novi hladni valjarni.

Menili so, da se mora nova hladna valjarna vstati v organizem tovarne in je zato potrebno da se programirajo tudi spremembe in dopolnitve spremljajočih dejavnosti kot so transport, vzdrževanje, energija pa tudi družbeni standard. Sklenili so, da je treba financiranje teh sprememb in dopolnitev črpati iz skupnih predvidenih sredstev hladne valjarne oziroma, da je pri izgradnji nove hladne valjarne treba predvideti

sredstva tudi za te dejavnosti.

Nato so sprejeli še poročilo finančnega direktorja o poslovanju združenega podjetja v 9 mesecih letošnjega leta. S poročilom in zaključki so se strinjali, izrazili pa so željo, da bi čimprej začeli sestavljati takšna poročila na nivoju enotnega podjetja, ne pa, da so to poročila le seštevki podatkov vseh treh tovarn. Ob koncu seje pa so vzeli na znanje še poročilo glavnega direktorja o sodelovanju z RUDISOM Trbovlje glede na pridobivanje in uvoz kvalitetne železove rude iz Gvineje. Menili so, da so še vprašanja v zvezi s tem odprta in nejasna in bodo takšna, dokler ne bo rešen način kreditiranja tega posla, za katerega je Železarna zelo zainteresirana, pa si prav zato želimo, da bi se za nas naprej ugodno razvijala.

57. seja odbora za plan in finance

Predsednik odbora za plan in finance je sklical 57. sejo odbora v četrtek, 5. novembra 1970 in za razpravo predlagal poročilo o izvrševanju proizvodnega programa v oktobru ter reševanje tekočih zadev.

Ko so obravnavali poročilo direktorja za proizvodnjo o uspehih proizvodnje v mesecu oktobru so ugotovili, da so doseženi dobri rezultati zlasti pri blagovni proizvodnji, saj so jo kljub nekaterim težavam v proizvodnji dosegli kar s 97%. Še bolj ugodna pa je bila realizacija, saj smo za prodano blago iztržili prek 86 milijonov novih dinarjev.

V razpravi po teh vprašanjih so nato ugotovili, da kljub težki finančni situaciji večkrat ne znamo izkoristiti vseh možnosti, ki se nam ponujajo. Kupci bi nam betonsko železo v dimenzijah 12 in 14 mm plačali v naprej, če bi ga v naših obratih lahko izvajali in prodali. To pa bi vsekakor lahko naredili, če bi imeli ležaje za proge Ø 250 v valjarni žice, ki so že naročeni leto dni, pa jih še nismo dobili. Poleg tega žice prav teh dimenzij primanjkuje tudi našemu jeklovleku, ki svoje blago prodaja po precej višokih cenah, visoko produktiven stroj Schumag pa ni v celoti izkoriščen. Člani odbora so zahtevali, da jim tehnični sektor do naslednje seje odbora poroča, zakaj niso že poprej reševali problema ležajev za progo Ø 250.

Prav tako so ugotovili, da 8 stopenjski Herborn žičarski stroj, tudi visoko produktivna naprava, ne dela od 15. junija letos, zaradi okvare, ki je nastala po krivdi dobavitelja tega stroja. Člani so zahtevali do naslednje seje odgovor, ali so sprejeti kakšni ukrepi, da bi dobavitelj po-

vrnil Železarni škodo, ki je nastala z izpadom proizvodnje.

Ob koncu seje so obravnavali še poročilo tehničnega sektorja o vzrokih porušitve ogrevne peči v vajarni žice na Beli. Tehničnim službam vzdrževanja so priporočili, da poostrijo nadzor tako glede kvalitete opeke kot same obzidave peči, da tudi v bodoče ne bi prišlo do takšnih okvar.

Mladinec pri prebiranju zadnjih količin pločevine v obratu Javornik II

30. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Ludvik Kejžar je sklical 30. sejo odbora v ponedeljek, 9. novembra 1970. Na seji so obravnavali oblikovanje in delitev osebnih dohodkov za oktober, analizo finančnega rezultata v septembru in tekoče zadeve.

Strinjali so se, da se oblikovana masa osebnega dohodka v celoti izplača in se s tem doseže v Železarni približno poprečje 1400 din na osebo. To je v skladu z doseženimi rezultati poslovanja v oktobru in s politiko nagrajevanja, ki jo je začrtal delavski svet Železarn na zadnji seji, ko je obravnaval devetmesečno poslovanje tovarne. V zvezi s tem stališčem so odobrili vse predlagane korekture.

Pri obravnavanju analize finančnega rezultata v septembru in doseženih stroških so ugotovili, da so se stroški gibali v realnih odnosih in da so izplačani osebni dohodki skladni tem rezultatom.

V nadaljevanju seje so obravnavali nekaj tekočih zadev, odobrili so spremembo pravilnika o priznanju in izplačevanju nagrad in sklenili,

da se ta predlog posreduje delavskemu svetu Železarn v potrditev, odobrili so nove cene za ŽR-maso v šamotarni in novo ceno za predvlačenje patentirane žice v žičarni, vzeli so na znanje poročilo o osebnih mesečnih dohodkih izpod 900 dinarjev in poročilo o uvedbi premije za večje število šaržev v SM in elektro jekarni. Zavrnili so predlog oziroma zahtevo valjarne žice za dodatno oblikovanje osebnega dohodka za izgubljen proizvodnjo zaradi porušitve oboka ogrevne peči, ker vse te pereče probleme oblikovanje osebnega dohodka sproti mesečno rešujejo. Na koncu pa so sprejeli še program nalog, ki jih je treba opraviti do konca letošnjega leta, da bi lahko čimbolj realno postavili startne osnove za nagrajevanje v prihodnjem letu.

13. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre Janez Tušar je sklical 13. sejo odbora v torek 3. novembra 1970 in za dnevni red predlagal razpravo o spremembah osnovnih principov in kriterijev odobravanja študijskih ugodnosti in reševanje tekočih zadev in prošenj.

Predlog spremembe kriterijev, ki ga je podal kadrovski sektor so sprejeli z nezadovoljstvom pripombo k eni sami točki predloga. Nato pa so obravnavali predlog reševanja problematike železarskega izobraževalnega centra. Na podlagi predloga in razprave so sklenili:

- slušateljem večerne tehnične šole strojne stroke se

odobrijo iste študijske ugodnosti kot jih imajo študentje drugih šol in strok, to pa je plačana šolnina do višine, kakršna bi bila, če bi bilo v razredu vpisanih 15 učencev, razliko pa plačajo učenci sami.

- v celoti se krijejo stroški za šolanje učencev izrednega oddelka talilcev na poklicni šoli,

- učencem III. letnikov poklicne šole, ki tri dni v tednu delajo v Železarni se poviša cena ure od sedanjega 1,60 na 1,80 din,

- zaradi povišane cene za oskrbnino v internatu železarskega centra se odobri plačilo razlike med osnovno štipendijo, ki znaša 130 din do polne oskrbnine v internatu, ki znaša 450 din,

- stroški psihološkega testiranja za letos sprejete učence poklicne šole se krijejo v celoti, stroški za zdravniški pregled pa polovično, ostalo polovico pa krije železarski izobraževalni center,

- do prihodnje seje odbora je treba pripraviti predlog, kako rešiti vprašanje poučevanja inštruktorjev v posameznih obratih Železarn.

V nadaljevanju seje so obravnavali prošnje, pretežno za odobritev študijskih ugodnosti na raznih visokih in višjih šolah. Odbor je te vloge reševal skladno s sprejetimi kriteriji za izredni študij.

Sestanki delovnih skupin

VALJARNA BELA — SOKLIČ — RAZREZOVALNICA IN OBLIKOVALNICA — Na sestanku delovne skupine 5. novembra so razpravljali o izpolnjevanju proizvodnega načrta za oktober, potrdili so načrt za november in govorili še o drugih problemih obrata. Ugotovili so, da zaradi pomanjkanja vložka plan na liniji rezanja ni bil izpolnjen, plan v oblikovalnici s krožnimi škarjami pa je bil dosežen s 165 %. Namesto 600 ton so proizvedli 910 ton in s tem tudi rekordno proizvodnjo oblikovanih profilov. V novembru so zahteve večje, predvsem na oblikovalnih progah. Probleme imajo zaradi nekvalitetnega valjanja, kar še posebej velja za svitke, ki so namenjeni za izvoz. Ozko grlo so tudi krožne škarje, ki ne zmorejo več vseh potreb oblikovalnih prog. Na oblikovalnih progah naj bi uvedli premije, ki naj bi vzpodbudile, da bi proizvedli in prodali čimveč izdelkov. V razpravi so sodelovali tudi žerjavovodje, ki menijo, da so prav tako upravičeni do premij. Uvedba delovnega časa 4 + 1 pri delavcih ni bila najbolje sprejeta in menijo, da taka rešitev ni edino možna in menijo, da naj podjetje raje modernizira naprave. Ponovno so opozorili na dosledno upoštevanje varnostnih predpisov in uporabo zaščitnih sredstev.

HVZ — TRAMTE — ŽICARNA I — Na sestanku 3. 11. je bila dana informacija o zaostanku proizvodnje in obveznosti do kupcev. Obratovodja žičarne inž. Komelj je delovno skupino seznanil z zaostajanjem proizvodnje in obveznostih do kupcev. Podatki se nanašajo na drugo in tretje četrtletje. Menil je, da bi zaostanek proizvodnje nadoknadili in izpolnili obveznosti do kupcev, toda v žičarni bi morali obratovati tudi ob prostih sobotah do konca leta na vse tri izmene. Dodal je še, da bodo proste sobote plačane kot nadurno delo.

S predlogom obratovodje so se strinjali in niso imeli pripomb. Obratovodja je še povedal, da je bil plan v oktobru po količini in asortimentu dosežen, iz podatkov, ki so na razpolago pa je razvidno, da bodo tudi osebni dohodki nekoliko večji kot v prejšnjem mesecu.

HVZ — KLINAR — ŽICARNA II — Sestanek so imeli 4. novembra. Vodja delovne skupine je posredoval informacijo o nadurnem delu v prostih sobotah v novembru in decembru. Tako naj bi izpolnili obveznosti, ki jih imajo do kupcev. Informacijo so vzeli na znanje in so pripravljeni, da nadaljujejo z delom tudi ob prostih sobotah.

VALJARNA 1300 — KNIFIC — LUŽILNICA IN POCINKOVALNICA — Na sestanku 2. 11. so bila na dnevnem redu vprašanja, ki se nanašajo na proizvodnjo, kvaliteto in disciplino. Z jesenskimi dnevi prihaja v obrat zamegljenost in bolovanje na očeh. To se pozna tudi pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Še bolj bo treba paziti na kvaliteto, ki ni vedno na ravni regulativov. Z ustreznimi ukrepi bo treba rešiti tudi to vprašanje. Nadalje so ugotovili, da bi z nekaj dobre volje lahko še bolj rešili problem discipline. Zaradi bolovanja na očeh so oškodovani na osebnih dohodkih delavci, ki bolujejo po nekaj dni. Postavljeno je bilo vprašanje, kako se boriti proti tej tradicijski bolezni, ki jo v pocinkovalnici in lužilnici povzroča nizki tlak. Vprašanje je bilo kdo bo plačal tiste delavce iz valjarne 1300, ki še niso razporejeni in če bo to v breme ostalemu kolektivu?

TRANSPORT — KOBENTAR — DELAVNICA MOTORNIH VOZIL — Na sestanku 28. oktobra so razpravljali o uvedbi skrajšanega delovnega časa, krvodajalski akciji in o drugih problemih. Delov-

na skupina še vedno ni prejela odgovora na vprašanje, ki je bilo postavljeno na prejšnjem sestanku zaradi delovnih oblek. Rečeno je bilo, da si bodo vsi prizadevali, da bodo lahko s 1. novembrom uvedli skrajšani delovni čas. Zavedajo se tudi, da bo treba delovni čas bolje izkoristiti. Kako bo prihodnje leto z dopusti in kolikšen bo čas za malico pa še ne vedo.

OTK — inž. MEŽNAR, inž. GRADIŠNIK — KK — Sestanek so imeli 29. oktobra. Poleg šefa kvalitete kontrole je bil na sestanku delovne skupine prisoten tudi direktor TKR dr. inž. Gabrovšek. V svoji razpravi je obravnaval nekatera vprašanja v zvezi s konceptom dela KK in odnosa posameznih obratovodstev do dela kvalitete kontrole. Ugotovljeno je, da posamezna obratovodstva in posamezniki še vedno smatrajo kontrolo kot nepotrebno, namesto, da bi rezultate KK uporabili za izboljšanje dela v tehnološkem in kvalitetskem smislu. Ta odnos pa je pogojen tudi z načinom pristopa posameznikov KK do problematike ter načinom reševanja te problematike prek obratovodstva. V razpravi so opozorili tudi na problematiko, ki nastaja zaradi zamegljenosti kvalitete. Te nastajajo predvsem zaradi slabe organizacije dela in malomarnega odnosa posameznikov do dela. V razpravi je bilo znova poudarjeno vprašanje zaščitnih sredstev.

JAVORNIK I — MEŽNAR — Sestanek so imeli 30. oktobra. Vodja delovne skupine je najprej prebral odgovor prejšnjega sestanka delovne skupine in obenem obrazložil okrožnico kadrovskega sektorja glede povečanja tarifnih postavk za nekatera delovna mesta. Člani delovne skupine menijo, da je treba higienske prostore ter prostor, namenjen polurnemu počitku, popraviti. Strinjali so se s predlogom, da naj delavci na svojih izmenah skrbijo za red, ker je vsaka morebitna okvara vezana tudi s stroški, ki jih morajo kriti sami, to je kolektiv obrata.

Proizvode in proizvodnjo orientirati na gorenjskega človeka

(Nadalj. s 1. str.)

sledilo takoj, ko bodo podpisane ustrezne pogodbe. Takrat bomo pa vsebino pogodbe mogli predstaviti tudi javnosti.

VPRAŠANJE: Kakšne ukrepe oziroma kakšno politiko bi morali v Železarni zastaviti v bodoče, da bi na eni strani zajezili odhod delavcev iz Železarne in ustvarili večji interes za železarske poklice med mladino in sploh utrdili povezavo okolja z Železarno in obratno ter hkrati krepili tudi pripadnost kolektivu znotraj podjetja?

ODGOVOR: Naše gospodarstvo je polno kontrastov. Vsak peti za delo sposoben Jugoslovčan je zaposlen v inozemstvu, kar kaže na veliko nezaposlenost, gledano v celoti. V neposredni okolici Jesenic in precejšnjem delu Slovenije pa velja ravno nasprotno — da bi lahko na pet zaposlenih zaposlili še enega. Vzrokov za tako stanje je veliko in jih ni potrebno naštevati.

Za Železarno je življenjskega pomena, da poskuša odpraviti posamezne vzroke za tako velik odhod delavcev v negospodarstvo in tudi v inozemstvo. Zato moramo na čim širšem področju ustvariti v nasprotju s sedanjim gibanjem interes za zaposlo-

vanje v Železarni. Ugotovljamo namreč, da ljudje vse premalo vedo o pogojih dela, o možnostih, ki so dane v železarstvu in ob njem, pa zato iz površnih ocen večkrat celo odsvetujejo vsakršno zanimanje in tudi študiranje poklicev, ki so za Železarno zanimivi. Ker Železarna iz ozke železarske stroke prehaja v predelovalno področje in ki v okviru združenega podjetja predstavlja stabilno, močno in perspektivno organizacijo v Sloveniji, je potrebno predvsem mladini vliti zaupanje v to novo, jutrišnjo organizacijo, zato bodo ljudje iz Železarne v najbližjem kontaktu z vsemi šolskimi institucijami v občini in neposredni okolici, poskušali že pri tej mladini vzbuditi zanimanje za razne poklice. S posebnim nagradnim tekmovanjem in stimulacijami za boljše učence v šoli in na tekmovanjih pa globlje zainteresirati vsakega posameznika.

Podoben kontakt bi skušali ustvariti tudi med nami in ostalo odraslo mladi — do študentov na visokih šolah.

Z ozirom na spremenjeno proizvodnjo, ki je veliko bližja sodobni tehnologiji in predelovalni industriji, računamo, da se bo odliv iz železarstva v predelovalno industrijo zaježil, saj bodo imeli pri nas enako delo —

prepričan sem, da tudi vsaj enako plačilo.

Dviganje osebnega dohodka na nivo ostale industrije in pa ugodnosti pri gradnji stanovanj, zlasti individualne gradnje, ob urejenih komunalnih in športno-kulturnih napravah, lahko še nadalje pripomoreta, da bi se odliv delovne sile znižal.

Ob uvedbi najsodobnejše velikoserijske proizvodnje posameznih artiklov in pa

sestavljanje po najnovejših licencah bosta pritegnila tiste naše delavce, ki so se zaposlili v inozemstvu, ker jim bo ob teh napravah dana možnost v celoti pokazati, kaj znajo oziroma česa so se naučili v inozemstvu pri podobnih delih.

Osnovni princip, ki si ga postavljamo ob nadaljnji izgradnji tovarne in osvajanju nove proizvodnje je ta, da bodo proizvodi in proizvo-

rija veliko bolj orientirani na našega gorenjskega človeka, na njegove zahteve in njegovo pripravljenost, da sodeluje pri tej proizvodnji.

Prepričan sem, da je pripadnost kolektivu zelo kompleksen pojem in da pripadnosti ne stimuliramo samo z višino osebnega dohodka, pa zato pričakujem veliko iniciative in predlogov, kako prilagoditi proizvodnjo ljudem z Jesenic za ljudi z Jesenic.

Delo elektrotehničnega društva na Jesenicah

Elektrotehnično društvo Jesenice, ki deluje kot samostojno društvo občinskega društva inženirjev in tehnikov, je dne 6. 11. 1970 imelo svojo peto redno sejo.

Kot prvo je bilo podano poročilo o delu ED v zadnjem času. Med najpomembnejšim je bila organizacija predavanja »O akumulatorjih«, kjer je strokovnjak iz tovarne akumulatorjev iz Mežice obširno razložil njihovo delovanje in vzdrževanje. Predavanje je bilo dobro obiskano, vendar je bilo premalo ostalih članov DIT.

V nadaljevanju se je bilo podano poročilo o seji upravnega odbora Elektrotehniške zveze v Ljubljani. Na tej seji je bila poleg ostalega obrazložena tudi dejavnost društev

po Sloveniji. Med mnogimi društvi je bilo ED Jesenice priznано za eno najbolj delovnih.

Glavna točka seje ED je bila obravnavanje programa dela v bodoče. Prisotni so nakazali vrsto možnosti za delo, predvsem pa so ugotavljali, da obstaja preslaba povezava z občinskim DIT, da imajo premalo članov in premajhna finančna sredstva.

Na osnovi razprave so naredili naslednje zaključke:

— Tesnejša povezava z občinskim DIT in usklajevanje dela.

— Pritegnitev novih članov s samostojno akcijo ED ali skupno z DIT.

— Popestriti delo ED z organiziranjem izletov, pred-

vanj in debatnih večerov. Posebno zadnji dve obliki bi bili primerni v zimskem času. Na njih naj bi reševali strokovne probleme, izmenjavali vtise z raznih strokovnih potovanj in podobno. Ti večeri bi bili lahko namenjeni samo članom ED ali vsem članom DIT.

— V okviru DIT naj bi se organiziral začetni tečaj angleščine in nemščine za strokovnjake.

— ED Jesenice se bo povezal z ED Celje zaradi izmenjave izkušenj.

To so v glavnem smernice za delo. Očitno je, da je program dela obširen in zanimiv ter ga bo s primernim prizadevanjem vseh članov možno uresničiti.

A. E.

Naš aktualni razgovor

Sodelavci s plavža o 1. seji konference ZKJ

Po minuli prvi seji konference Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu, ki je obravnavala nekatera ključna vprašanja našega nadaljnega razvoja, je bilo mnogo razprav in komentarjev tudi v Železarni. V našem razgovoru s sodelavci nas je predvsem zanimalo, kako so spremljali delo prve konference oziroma kako so sprejeli stališča in sklepe beograjske konference. Obiskali smo nekaj naših sodelavcev na plavžu in prosili za njihova mnenja.

Jože KOKALJ, delovodja na plavžu: Prvo sejo konference ZKJ sem deloma spremljal po televiziji, nekaj pa sem prebral v časopisu, za popolno seznanjanje z obsežnim gradivom pa ni dovolj časa. Sklepi in ukrepi, ki bodo sledili, so več kakor potrebni, saj so bili problemi, o katerih so govorili, dnevno prisotni v naši praksi. Vendar se me polašča bojazen, da ne bo ostalo samo pri sklepih in množici besed. Kajti mnogo stvari, s katerimi se je konferenca soočila, je že dalj časa na dnevnih redih od podjetij prek občin in republik do zveznih organov, pa vendar so se stvari reševale prepočasno in ne dovolj učinkovito. Tu mislim na divjanje cen, nenakopraven položaj nekaterih gospodarskih vej v našem gospodarskem sistemu, investiranje brez potrebnih materialnih pokritij in podobno. Na razprave in sklepe konference gledam zelo pozitivno, saj so bili kritično in resnično obdelani vsi problemi in težave, ki spremljajo naš razvoj. Želim le, da bi se stvari dosledno realizirale tudi v praksi od samega podjetja navzgor, do zveznih organov.

Pri obravnavanju teh vprašanj pa ne bomo smeli mimo tega, da imamo tudi znotraj naše tovarne še precej neresenih stvari, od slabega in neekonomičnega izkoriščanja kapacitet, do nespoštovanja tehnološke in delovne discipline, razsipništva in podobno. Vsi komunisti, od nas v proizvodnji, do tistih, ki so na vodilnih delovnih mestih, bodo morali prispevati svoj delež k hitrejšemu odстранjanju naših notranjih slabosti. Predvsem pa bi tu morali prednjačiti komunisti na vodilnih delovnih mestih in s svojim zgledom povleči za seboj tudi ostale delavce. Vsi bi morali delati bolj vestno, pa bi se hitro pokazali še boljši poslovni rezultati. To sem rekel zato, da poudarim, da stvari ne bodo rešene samo z zunanjimi sistemskimi in političnimi ukrepi, če tudi mi v podjetjih in na delovnih mestih ne bomo bolj intenzivno odstranjevali lastne slabosti.

Albert ČERNI, prvi topilec na plavžu: Nekaj sem že spremljal delo konference, vendar pa sem pri tem imel občutek, da mnogo stvari ponavljamo že leta in leta ter da premalo naredimo za uresničitev vseh zaključkov in stališč. Če bi vse to dosledno in vztrajno uresničevali, bi

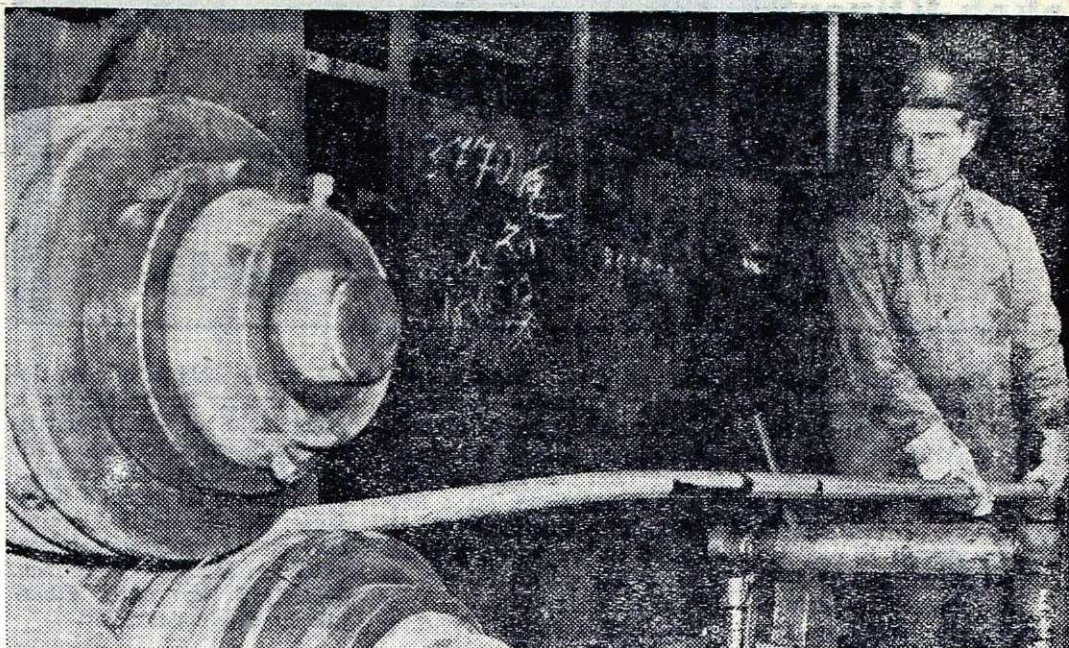
bilo pri nas marsikaj veliko boljše. Če vzamemo samo za primer kmetijstvo, ne rečem, da ni bilo mnogo že narejenega, pa vendar nismo naredili vsega za še hitrejši razvoj, zato tudi marsikaj uvažamo, kar sicer ne bi bilo potrebno.

Cene so sicer z odlokom zveznega izvršnega sveta zamrznjene, vendar so se že po tem nekatere spremenile npr. časopis, nekatere nove cene pa nam obetajo z novim letom. Pri tem je zanimivo, mimogrede rečeno, da se je podražila naročnina za RTV, medtem ko program zato ni nič bolj kakovosten. Če vzamem samo primer, kakšno reakcijo povzroči najmanjše zvišanje cen metalurških izdelkov, medtem ko gre pa divjanje ostalih cen bolj mirno mimo gospodarstvenikov in drugih.

S stališči konference soglašam, vendar pa je sedaj odvisno od tega, kako učinkovito se bodo uresničevala v življenju. Marsikaj bi bilo pri nas lepše in boljše, če bi vse te stvari tudi resnično izvajali v življenju in praksi.

Jože BABIČ, delavec na čistilcih plina: Nekateri detajli iz seje sem spremljal in lahko rečem, da je bilo mišljeno zelo dobro, samo če se bo tako izvajalo tudi v praksi. To pa se bo uresničilo le, če bomo vsi od najvišjih do najnižjih organov delali tako kot je bilo postavljeno na konferenci in ne bomo metali krivde drug na drugega. To pa velja tudi za našo tovarno, kajti če tudi znotraj ne bomo nekaterih stvari zaostirili, tudi sprejeti sklepi na konferenci ne bodo nič zalegli. Tudi pri nas bi se morali tako ostro in kritično, vendar pa tovariško pogovoriti o napakah in jih tudi vztrajno odstranjevati, kakor so se o tem pogovarjali na seji konference ZKJ. Uspeh konference pa se bo pokazal takrat, ko bodo izrečene misli in sprejete sklepe začeli uresničevati vsi od podjetij, občine in republike, do zveze. Želim samo to, da ne bi ostalo samo pri besedah.

Vladimir FIBROS, vodovodni inštalater na plavžu: Precej sem spremljal sejo konference ZKJ v Beogradu in moram reči, da je bilo rečeno veliko kritičnega in resničnega. Bojim se le, ker so bile nekatere od teh stvari tudi že prej obravnavane pa tudi zapisane, da ne bi ostalo samo pri besedah kot mnogokrat doslej. Da pa bi stvari,

Mladinec pri ravnalnem stroju v adjustaži Javornik I

ki so bile obravnavane na konferenci, še bolje spoznali, saj gre za naš bodoči razvoj, bodo tudi vodilni komunisti morali bolj med delavce in jim te stvari tolmačiti, ker vsi niso imeli možnosti, da bi jih spremljali na televiziji ali časopisu, nekaj pa je tudi za razumevanje zelo težkih stvari. Od beograjskih sklepov pričakujemo le še rezultatov. Da že prej nismo mnogo stvari obravnavanih na seji odstranili, smo malo krivi vsi, vendar menim, čim višji je položaj in forum, večjo krivdo nosi za te stvari, ki so bile obravnavane na konferenci. Uspeh konference bo šele takrat popoln, ko bodo vsi začeli v življenju izvajati sprejete zaključke, pa tudi pri nas znotraj tovarne se bomo morali spoprijeti še z marsikako napako.

Martin MOČNIK, delovodja na pripravi vložka za plavž: Delo konference sem spremljal po televiziji pa tudi bral sem o tem. Z ugotovitvami in sklepi se popolnoma strinjam, seveda pa je drugo vprašanje, kakšen bo učinek tega v praksi, ker tu pa se začnajo naše slabosti. Mislim, da bo potrebno na vseh nivojih zaostri odgovornost pri izvajanju sklepov, to pa bo tudi najtežje, kajti če bi ta odgovornost in doslednost veljala za vse na vseh nivojih doslej, potem tudi takih odstopanj, kot so bila ugotovljena na konferenci, ne bi bilo. Če vzamem samo za primer osebne dohodka, ki se še daleč ne oblikujejo povsod po delu, ampak so posledica monopolnega položaja, dviganja cen itd., kar je pripeljalo do ve-

likih razlik, zaradi katerih tudi iz naše tovarne odhajajo delavci. To nam dokazujejo tudi primeri v občini, kjer imamo na primer dve podjetji, ki zaposlujeta enake kvalifikacije, pa vendar so pre ogromne razlike v osebnih dohodkih. Če bi se povsod uveljavil princip dohodka po delu, potem tudi takih fluktuacij ne bi bilo. Z vsemi sprejetimi sklepi in stališči na konferenci se strinjam, vendar pa bodo sedaj potrebna dejanja, od podjetij prek občin in republik, do zveznih organov.

Vehid DAMASTAGIĆ, učelec III. letnika poklicne železarske šole na praksi na plavžu: Vem, da je bila v Beogradu prva seja konference ZKJ, vendar mi njena vsebina ni znana, niti se nisem zanimal.

5. seja TO OO sindikata

(Nadalj. s 1. strani)
dohodke v Železarni in finančno stanje družbenopolitičnih organizacij tovarne, obravnavali program dela koordinacijskega odbora sindikata ZPSŽ in devetmesečno poslovno poročilo Železarne. Pri vseh analizah in razpravah so sprejeli ustrezne zaključke ali stališča in jih posredovali pristojnim službam in organom Železarne.

V istem času je imela dve seji tudi komisija za športno rekreacijo in šest sej komisija za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja, na katerih so poleg tekočih obravnav tudi podelili 20.920 N din socialnih podpor. Komisija za oddihe in izlete se je v tem času sestala enkrat, komisija za kulturo in izobraževanje dvakrat in komisija za delo s sindikalnimi odbori enkrat. Vse komisije so obravnavale tekoče probleme in svoje akcijske naloge.

Predsednik Mlinarič je za tem poročal še o delu koordinacijskega odbora sindikata ZPSŽ, katerega izvršni svet se je sestel trikrat. Na teh sejah so obravnavali program dela posameznih komi-

sij in srednjeročni razvojni program slovenskih železarn. O svojem delu in zaključkih so informirali delavski svet združenega podjetja Slovenske železarne.

Tovarniški odbor je poročilo predsednika Mlinariča vzel brez pripomb na znanje. Iz zelo pestre palete obravnavanih problemov na sejah predsedstva in posameznih komisij pa lahko razberemo, da so bila obravnavana vsa aktualna in pereča vprašanja Železarne, kolektiva in organizacije ter ob vseh sprejetih tudi ustrezna stališča in zaključki. Vsa posredovana stališča so bila na ustreznih organih in službah tudi sprejeta in pozitivno ocenjena.

V nadaljevanju seje je glavni direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc govoril o proizvodnem programu za prihodnje leto in pri tem izhajal iz dolgoročne in srednjeročne usmeritve Železarne v okviru združenega podjetja Slovenske železarne. Direktor je v uvodu poudaril, da ne gre za velike količinske premike, saj je v letu 1971 planirana proizvodnja 500.000 ton

surovega jekla, ki naj bi se do leta 1975 dvignila na 600.000 ton, da leta 1985 pa na 700.000 ton. V tem obdobju so programirane izrazite kakovostne spremembe, ki morajo zagotoviti hitrejšo rast finančne realizacije delovnemu kolektivu. Direktor je zatem podrobno govoril o predvidenih investicijah in proizvodnih preusmeritvah v naslednjih 15-letih. Več bomo o njegovi informaciji zapisali v naši prihodnji številki.

Zelo podrobni in izčrpni informaciji je sledila razprava v kateri so člani odbora: Torkar, Mežnarc, Sok, Kokošar, Praprotnik in Cvetković iznašali dodatna vprašanja in imeli nekaj pripomb.

Po končani obravnavi so sprejeli sklep, da tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata podpira tako perspektivno usmeritev Železarne.

V zadnji točki dnevnega reda so obravnavali še priprave na občne zbornice sindikalnih organizacij v obratih. Ker so o tem imeli že seminar, sindikalni odbori pa so dobili tudi pismeno gradivo o pripravi, člani odbora niso imeli pripomb.

Revolucionarno delavsko gibanje na Jesenicah v letih 1935 — 1941

Oblast in podjetje preideta leta 1932 v protiofenzivo. Najprej aretirajo tri komuniste: Čufarja, Sedeja in Demaka. Podjetje začne kršiti kolektivno pogodbo. Za 14 dni ustavi delo v tovarni. Posledice tega ukrepa je razbrati iz opisa stavke leta 1935. Leta 1934 so tovarniški delavci pokazali vso solidarnost s stavkajočimi rudarji. Omeniti velja še to, da se je sodrug Albin Pibernik udeležil pokrajinske partijske konference za Slovenijo v Goričanih.

Vsekakor ne smemo prezreti množičnega izleta »Svoboda« 7. julija 1935 v Celje. 438 udeležencev z Jesenic je s kovinarsko godbo vred odšel na poseben vlak. To je bila ena največjih kulturnih manifestacij na Slovenskem v času med obema vojnama. Množica je tedaj odkrito pokazala svoje nezadovoljstvo z vladajočim režimom. Z revolucionarnimi vzkliki je dvajst tisoč ljudi na tem veličastnem zborovanju dajalo duška svojemu notranjemu nezadovoljstvu z generalskim nasiljem, svojemu sovraštvu do vladajočega režima. Tega zborovanja so se udeležili tudi zborovani, ki se danes sodijo med naše voditelje, med njimi Franc Leskošek. Se-

veda pa jim oblastniki niso dovolili svobodno spregovoriti zbrani množici in razkriti resničnega obraza diktature. Zaradi tega zborovanja v Celju je oblast že 13. julija 1935 z dekretom razpustila Zvezo Svobod in vse njene podružnice v Sloveniji. Dekret je podpisal Vinko Rus.

Revolucionarnega dela v kulturnih društvih pa seveda oblast ni mogla zavreti. Že istega leta so vse organizacije vložile prošnje za odobritev delovanja kulturnim društvom »Vzajemnost«.

Na Jesenicah so ustanovili kulturno društvo »Enakost«. Vanj so se včlanili tudi člani razpuščene »Svobode«. Iz spiska podpisnikov na prošnji za dovoljenje »Enakosti«, poslani sreskemu načelniku, se vidi, da so bili med odborniki novega društva res vsi tisti, ki so vodili celotno revolucionarno delavsko gibanje in hkrati z njim kulturno-prosvetno in izobraževalno delo na Jesenicah. Predsednik je Polde Stražišar, tajnik Franjo Federle, odborniki pa so bili Malka Stražišar, Anton Thaler, Ignac Kralj, Jože Stražišar, Albin Pibernik, dr. Ivo Stempihar, Franc Zumer, Vencelj Perko, Franc Benedičič, Anton Žnidar in Mici Vovk.

2. aprila 1935 je bila na domu sodruga Janeza Mlakarja v Senčurju pri Kranju partijska konferenca, ki jo je vodil dr. Jože Vilfan. Obravnavali so delavsko in kmečko vprašanje. Od jeseniških komunistov so se konference udeležili Janez Mlakar, Peter Uzar, Vencelj Perko, Albin Pibernik in Polde Stražišar.

Že leta 1934 je Delavski dom na Jesenicah organiziral za komuniste načrten študij politične literature. Leta 1935 so to dejavnost še stopnjevali ter ilegalno literaturo skrivaj študirali sami člani KP. drugo pa javno s simpatizerji KP. Predaval so Tone Čufar, Franc Federle in Janez Mlakar.

Partijska organizacija na Jesenicah je po letu 1934 brez dvoma dosegala pomembne uspehe. Mladi člani, ki so jih vključili komunisti v svoje vrste, so prinesli s sabo zdravje, moč, mlade sile in voljo do boja. Tako okrepljena organizacija se je lahko spopadla z razrednim sovražnikom ter organizirala takšno enotno stavko, kakor je bila stavka jeseniških kovinjskih leta 1935. Res je seveda, da je bila ta stavka samo ena med mnogimi, ena v celi verigi stavkovnega gibanja v letih 1934—1936. Stavka-

li so trboveljski rudarji, kranjski tekstilci, gumarji v tovarni »Sava« v Kranju, kranjske pletilje, delavci v tovarni »Sešir« v Škofji Loki, verigarji v Lescah in drugi. To kaže, da so se tudi drugod po Gorenjskem okrepile partijske vrste in zrasle nove partijske organizacije. Naj naštejem le nekatere med njimi.

Samo v letu 1935 so bile ustanovljene v Kropi, v »Jugobruni«, »Jugočeški«, svojo partijsko organizacijo so dobili gradbeni delavci in drugi.

V tem pospešenem revolucionarnem delu se je zrcalil tudi politični položaj doma in po svetu. Protijudski režim se je vse tesneje povezoval s fašističnim režimom v Italiji in v Nemčiji, ki sta že začela svoj revanšistični in imperialistični pohod proti miroljubnim narodom.

Partijska organizacija na Jesenicah je leta 1935 ustanovila organizacijo Rdeča pomoč. Njen predsednik je postal Janez Mlakar. 1. novembra 1935 je sodrug Tone Čufar sklical in tudi sam vodil partijsko konferenco v Vogljah pri Kranju. Z Jesenic so se še udeležili Albin Pibernik, Franjo Federle in Janez Mlakar. Razpravljali so predvsem o propagandni dejavnosti, o pridobivanju naročnikov za izdajo Cankarjeve založbe ter o vzpostavitvi stikov z društvom »Kmečki fantje in dekleta«. Tudi na okrožni partijski konferenci 15. maja 1936 na Boštjanovem kopsku na pobočju Jelovice so dobili komunisti navodila, naj se čim tesneje povezujejo z množicami. Vključijo naj se v vse kulturne in športne organizacije, se skušajo v njih uveljaviti ter tako uresničevati politiko Partije.

Julija 1936 so se na posvetovanju, organiziranem na senošetih Reparice, na pobočjih Jelovice, pogovarjali o potrebi, da komunisti čim več pišejo v časopise, razširjajo partijsko literaturo ter razkrinkujejo demagoška gesla, ki so jih med ljudmi širili režimski voditelji strank.

Delovnega poleta, kakršen je zavladal v partijskih organizacijah, so se vsi veselili. Le da ni dolgo trajal. Nasprotnik je bil buđen. Zaradi izdaje so bili aretirani Tone Čufar, frizer Demak z Javornika ter krojač Ivan Sedej. Zaprti so bili več kakor leto dni. Sodruga Sedeja so po prestani kazni izgnali v Italijo, ker je bil italijanski državljani.

15. avgusta 1936 je minilo trideset let od ustanovitve jeseniške podružnice Saveza metalških radnika Jugoslavije. Zato so na ta dan priredili veliko proslavo, da bi dostojno počastili pomembno obletnico delavske organizacije. Tega leta je v podružnici sindikata SMRJ prevzela vodstvo partijska celica. V sindikalni odbor so bili izvoljeni naslednji člani KP: Franc Rozman, Vencelj Perko, Janez Mlakar, Polde Stražišar, Jože Čelesnik in Bert Vergelj, Franc Rozman je bil izvoljen za predsednika, Janez Mlakar pa za tajnika. Ker je bila sindikalna podružnica na ta način v rokah komunistov, so proslavo toliko laže organizirali.

V soboto popoldne je množica jeseniških kovinarjev z godbo, pevci in zastavami pričakala goste. Vlaki so prihajali drug za drugim. Iz vsakega se je vsulo nekaj sto borcev za delavske pravice. Po končanem sprejemu na postaji se je spreved pomaknil po glavni

cesti in sta s tega, sindikata, po pozdravos Po kram množico razširilo več pet vsi bral akadem na ga do. Po program so dušile adak pajočeno

Na torosl podružni francoski in Ne prine pač pa na li brzokoj fi gov, kjo s proslavo ol gov ne ore pa želebojin drugonvelik njihove deli branju, ko zaigral pes komunistov marseille. N vse to u kot naovel njene ni v rodnem prol

V nasled niškega s ljiški omni j Vencelj Perku, paz do izgravi, p nifestacali d nosti. ko nadomastal v zraksnje rajni gar o sed, brapoz — kakšve pravnepravne predvzdruga iztegnena nad go k pest. Ivar pa onel — kov, tui bi je prispor

Med Travnikom in Šitami

Zima se počasi bliža koncu, pred nami pa je še cel kup neuresničenih načrtov. Razmere v gorah so že nekaj časa znosne, zato se na brzino odločimo za prečenje Martulških grebenov. Prišel je čas odhoda in mala odprava je odšla na pot, toda brez mene. Zaradi službe sem moral ostati doma. Vsaki lahko predstavlja, kako mi je bilo pri duši. Ker se v takem primeru lahko potolažim samo s tem, da izginem nekam v gore, sem v tovarni izprosil en dan dopusta, kar mi je skupaj z nedeljo nudilo dva prosta dneva. Toda kam naj grem sedaj, ko pa sem se ves čas pripravljaj za grebene. Že vem, tam v Tamarju med stenami Travnika in Šit je smer, ki pozimi še ni bila preplezana. Tam bom poizkusil srečo. Morda celo tudi uspel? Zvečer se vsi trije zberemo v Tamarju. Z menoj je Lojze, mlad fant iz našega odseka in Janez, ki

trenutno ni imel drugih resnejših načrtov.

Ob petih zazvonil buditelka v oskrbnikovi sobi. Hitro smo pripravljeni in odidemo v temno noč. Mrzlo je, kar pa nas navdaja z upanjem, saj je to dobro znamenje. Po že utrti gazi smo hitro pod steno. Med tem se je že zdanilo in objublja se nam lep dan. Visoki vrhovi so že vsi v soncu, le tu v dolini še vlada mrzla jutranja senca. V tem kotu pod strmimi stenami še poleti ni veliko sonca. Medtem, ko pri vztopu pripravljamo opremo in se navezujemo, ogledujemo našo steno in iščemo najboljše prehode. Spodnji del smeri predstavlja nekaj raztežajev visoka stena, ki je poleti sestavljena iz samih skoraj navpičnih plati izlizanih od vode in kamenja, sedaj pa leži na teh plateg sneg, zbit od plazov. Le izredno dobre razmere omogočajo vzpon. Ko začnem prvi raztežaj sem

prepričan, da take razmere tudi imamo. Silno strmo je in na pomoč morajo sem ter tja tudi klini. Varovanje je le navidezno in vsak se mora do skrajnosti potruditi, saj bi najmanjši spodrseljak kate-rega koli izmed nas pomenil neizbežen padec vse navede.

Dereze čudovito prijemljejo in so poleg okla, lednega kladiva edina opora pri hoji navzgor. Prijatelj vidim le, če se nagnem navzven. Stiskata se na drobnem stojšču in se poizkušata izogniti sneženim in ledenim drobci, ki jima jih kot blagoslov pošiljam od zgoraj. Strmina je neizprosna, kot v Les Droites. Res, da se ta stena tukaj po veličastnosti ne more primerjati z eno najtežjih ledenih sten v Alpah, toda ko se tukaj z nosom skoraj dotikam poledenelega snega in pobožno želim, da prvi štirje zobje derez ne popuste, imam vedno pred očmi ledenega orjaka nad ledenikom Argentiére. Kaj hočem, po lanskem poletju so nam te gore okoli Mont Blanca zelo blizu...

Medtem ko ob majavem klinu varujem prijatelja, raz-

mišljam o vsem mogočem. Kako popolno doživljanje gora je zimski alpinizem. Tu ni prvenstva. Danes plezamo v čudovitih razmerah, jutri pa se lahko borimo z vsemi mogočimi težavami in nevarnostmi zasneženih gora za golo življenje. Danes brezskrbno hitimo navzgor, že jutri pa lahko en sam snežni plaz, nepomemben trenutek

Končno dosežemo rob teh strmih plosč in zavijemo v grapo. Sneg je trd in nam omogoča hitro napredovanje. Že sem prepričan, da zastoj vlačimo vso bivak opremo s seboj. Do vrha stene tako ni pričakovati večjih težav. Vsi trije hkrati napredujemo navzgor, sončnemu vrhu naproti. Čeprav se zavedamo, da smo še meter pod robom ste-

sva stane! potrebnoprehod o nrah. Še poz nedeljaplk prehod naj divji degrel manimolic ko pa šlo doma. rav MarjanNosi steno, vel vzpon, ko mo tri bre slavno ali i špice. To te gore in luži bilo, če la ra za se. I razmišl v plezamo v ima svo cer plačati er i pinizemam sten, jipuč Za mena j bistvo njen določenlj. I nje pa vr ljenja.

Tudi dnji za nam v dnevu stisr sokem rebe line. Dsem hrbtna bleze

Mitja Košir

ZIMA V TAMARJU

v življenju gore, prekine življenjsko pot nam tako dragoceno, v primeri s temi nesmrtnimi gorami pa tako nepomembno. Neprekosljivo lepe in tudi krute so zasnežene gore.

ne bliže dolini kot vrhu, že govorimo o tej turi kot uspehi, končani. Sam sem verjetno naj srečnejši, saj bo ta smer lepo nadomestilo za tako zaželjene Martulške grebene. Da, ti grebeni. Kolikokrat

esti in stal na vrtu Delavkega doma, kjer je v imenu podružnice SMRJ ozdravil goste sodrug Kralj. O kratkem odmoru se je množica razšla na izlete v kolic, večer pa so se zoteli vsi brali na slavnostni akademiji na vrtu Delavskega doma. Posamezne točke programa so naravnost navdušile gledalce, ki so nastojajoče terno pozdravili.

Na to proslavo je jeseniška odružina povabila tudi francoske in češke sodruge. Le prvi ne drugih ni bilo, ač pa na proslavi prebrabrzjojo francoskih sodruov, ki o sporočili, da se roslavez objektivnih razloov ne orejo udeležiti, da a žele ojim jeseniškim sorugom deliko uspehov pri jihoverdelu. Po končanem ranju kovinarska godba aigrala pesem francoskih omunav na barikadah, arselje. Na prisotne je se to to učinkovalo, da so ot na ovelje dvignili stisjene pei v pozdrav mednarodnem proletariatu.

V nepredni bližini govoriškega sta ostala radoviški okrajni glavar ter sodrug encelj Perko. Okrajni glavar je sogo zabičal sodrugu erku, n pazi, da ne bo prišlo o izgreav, prepovedanih mafifestacij drugih »neumosti«. Ako je množica neadomastala, ko so šinile zraksnjene pesti, je okajni glavar ostrmel. Brez beed, brezpozivov, vsi hkrati - kakš svet je to? Ob okajnem glavarju je stal ves revzet drug Perko. Njegoa iztegen roka je visoko ad glavo krčevito stiskala est. Glavar je odprl usta, a onen — tu ni bilo očitov, tu ni bilo kaj reči; bil e pričastantani zahvali za

pozdrave francoskih sodrugov.

Svoj višek je dosegla proslava v nedeljo, 15. avgusta 1936. Pri budnici ob 5. uri zjutraj so sodelovale kar tri godbe. Že okrog osmih so se začeli zbirati ljudje okrog Delavskega doma, ob devetih pa so se uredili v slavnostni sprevod. Jesenice česa takega še niso doživele.

Sprevod so začenjali kolesarji na okrašenih kolesih. Za njimi se je zvrstilo sedem rdečih praporov različnih podružnic SMRJ v Sloveniji. Sledili so jim jubilaniti — stari borci za delavske pravice. Delegacijam, ki so stopale za njimi, je sledila mladina. Pogled na te mlade delavce je vsakogar prepričal, da bodočnost pripada njim. Zdaj so prišle na vrsto godbe: jeseniška kovinarska, »Zarja« iz Dobrunj in »Zarja« iz Ljubljane. Potem pa nepregledna množica delavcev; tu so bili železarji iz Jesenic, pudlarji iz Guštanj, topilci svinca iz Celja, hrastniški steklarji, kovinarji iz Kranja, delavci iz Trčica, rudarji iz Trbovelj in Zagorja, verigarji iz Lesc, sodrugji iz Borovnice, Kamnika in nešteti drugih krajev Slovenije. Stiritisočglava množica je vedra in vesela napolnila jeseniško magistralo, zavedajoč se svojega poslanstva, svoje moči in odgovornosti pred prihodnostjo. Čvrsto, ponosno in zaneseno je stopala ta delavska armada skozi Jesenice; stopala je med strnjeno množico občinstva, ki se je gnetlo na pločnikih in z delavci vzklivalo svobodi, enotnosti in pravici.

Proslavo so zaključili na vrtu Delavskega doma, kjer so se še enkrat zahvalili jublantom, ki so že polnih trideset let kljubovali viharjem protidelavskih režimov.

ra s sanetom govorila o otrebn opremi, o divjih rehodih negotovih razmeah. Še pozni jeseni sva po edeljski plezariji v steni rehodili najtežji in najbolj iviji degrebena med Frdianimi policami in Riglico, o pa jšlo zares, sem ostal oma. rav tako kot lani larjan. Nosil je opremo v eno, el samo še za ta zpon, koncu pa smo saio trije brez njega, zmagoavno ali na vrhu Rakove pice. Zo težko je uskladiti ore in lužbo. Najlepše bi ilo, če lahko živel od goa za ge. Pa kaj bi sedaj azmišli v gorah sem in lezam vsaka lepa stvar na svojo ceno, ki jo je treba lačati. er pravijo, da je alinizenam po sebi nekorien, jipač moram verjeti. a menpa je hoja po gorah istvo ženja, ki ima točno oločeno. Brezciljno življeje pa vredno imena živjenja.

Tudi dnji metri stene so a nam v sončnem popolnevu stisnemo roke na viokem rebenu proč od done. Dosem še ni segla zarbna lezen civilizacije, tu

igra glavno in edino vlogo pravo, iskreno tovarštvo. Razgled, ki se nam nudi, nas tako prevzame, da za trenutek celo pozabimo na steno, ki jo imamo za seboj. Globoko pod nami leži spokojno mirna Kugyjeva Trenta, nad njo pa sončni grebeni Pelcev in Srebrnjaka tja do Bavškega Grintovca.

Malo dlje pa neprekosljivo visoko kraljevstvo — Triglav. Vsi ti bližnji in daljni vrhovi navdajajo človeka z mironom, porajajo pa v njem tudi veliko željo, spoznati in doživeti vse to.

Počasi pospravljamo opremo in se kar nekam ne moremo odpraviti s tega prostora visoko pod zvezdami. Toda pot je še dolga in do noči hočemo biti v koči. Gazimo prek grebenov do Malega Kota. Za nami ostaja nepozabno doživetje, pred nas pa gore že postavljajo nove naloge, še večje, še težje in zelo si jih želimo.

Smer šara — Meglič — Mirnik: prvenstveni zimski vzpon. Plezali: 1. 3. 1970 Mitja Košir, Lojze Novak in Janez Kunstelj.

(Nadaljevanje)

Zaradi lakote med prvo svetovno vojno so poslali starši šibkega Toneta za pastirja k stricu v Slamnike nad Bohinjsko Belo. Skoraj pet let je ostal pastir, zadnji dve leti v Ratečah pri kmetu Kavaljarju, po domače Mlinarju. Ves ta čas je bolj poredko videval šolo. Sam se je rad pošalil, ko sem ga spraševal po tem, da je hodil le v »pastirsko gimnazijo« in »boljšo realko«. Največja zabava mu je bila takrat rezljanje v les in pa risanje, če je le prišel do papirja.

Ko je po prvi svetovni vojni in razpadu cesarske Avstrije končal Tone svojo »pastirsko gimnazijo«, je moral poprijeti za vsako priložnostno delo. Bil je zidarski in tesarski pomagač, hlapec in voznik. Obenem je končal šolo in dobil odpustnico iz takratne šestrazredne osnovne šole. A starša sta želela, da bi se česa izučil, in tudi sam ni miroval, dokler ga ni vzel v uk mizarjski mojster Andrej Čufer na Savi številka 8. Oče Čufar in mojster Čufer sta sklenila 16. novembra 1920, torej dva dni po Tonetovem petnajstem rojstnem dnevu, učno pogodbo, ki je bila za tisti čas značilna. Pogoji so bili trdi: učna doba bo trajala tri leta; vse stroške vpisa in izpisa pri obrtni zadrugi za pomočniško izkušnjo, za bolniško blagajno in obrtno nadaljevalno šolo bo plačeval oče; oče bo skrbel ves čas učenja za stanovanje, obleko, obuvanje in pranje, mojster bo dal hrano le v drugi polovici uka; če bo vajenec več kot mesec dni bolan, bo moral zamujeni čas nadomestiti; če bi vajenec pred potekom učne dobe učenje opustil ali storil kaj nepoštenega, bo moral plačevati oče mojstru odškodnino 500 kron.

Lahko si mislimo, kakšno odgovornost je prevzel oče s to pogodbo. Tega se je zavedal tudi Tone, zato je vztrajal do konca. A v tem času je obenem veliko bral, se zanimal za dogodke doma in po svetu ter se udeleževal v delavskih društvih. Neka notranja sila, ki ji sprva še ni vedel imena, ga je že tudi gnala,

gosposkega nemškega dečka, ki je hodil v srednjo šolo, čeprav je videl Tone srednjo šolo le takrat, ko je vdelaval vanjo okna. No, Tone se je kot inštruktor naučil snovi naprej sam, potem pa jo prenašal še na gimnazijca — in tako sta oba razred izdelala.

Po končani obrtni šoli se je vrnil na Jesenice in skoraj šest let delal v železarni kot mizar. Obenem se je udeleževal prosvetnega življenja v »Svobodi«, posebno v dramskem odseku, za katerega je napisal nekaj dram, med katerimi je najbolj uspela »Tragedija v kleti«. Pravo neurje je povzročila igra »Polom«, ki je obravnavala razmere v delavskem gibanju. Njegove pesmi in črtice so prevajali domala vsi delavski listi v državi. O Tonetu Čufarju so pisali literarni poročevalci, med njimi se je zanj posebno navdušili Ivan Kovačič-Goran, poznejši avtor znamenite pesnitve »Jama«. V njem in mnogih drugih književnikih — levičarjih po vsej državi je našel dobre prijatelje in zaveznike.

Kot pesnik in pisatelj je sodoživljal Čufar vse stiske, poraze in zmage jeseniškega delavstva. Postal je njegov glasnik. Za primer naj navedem drugo kitico pesmi »V januarju zaprtim sodrugom«, napisano ob aretaciji delavcev Jožeta Gregorčiča in Andreja Pleša, ki sta se pregrešila s tem, da sta si zamislila v društvu »Svoboda« simbolične vaje po melodiji Internacionale:

V hrupni norosti radostno vriska
premnogi v teh dneh karnevala,
bedne brezdomce mraz hudo stiska,
vas pa je četa žandarjev odgnala.

Čufarjev verz ni bil blesteč, bil pa je takratnemu delavcu potreben kot vsakdanji kruh. Bodril ga je v vsakdanjem boju za obstanek in za pravice delovnega človeka. Tako je pesem »Pionirji novega sveta« končal z verzii:

Mi nove dobe smo kovači;
kdor je voljan kovati z nami,
naj sam bo prekovan, dovolj močan
za gradnjo velikih mostov
iz starega sveta v nov.
Mi smo stavbeni inženirji,
v bodočnost so pogledi nam uprti,
za našo stvar
ne bojimo ječ ne smrti,
ker novega sveta smo pionirji.

Tako pisanje seveda ni šlo v račun takratni oblasti. Za leto dni ga je vtaknila v ječo, po tej »visoki šoli«, kot je pravil, pa se je rajši ognil Jesenicam in se naselil v pobreškem predmestju v Mariboru, v Mejni ulici, spet v podstrešni sobici, med hišicami in vrtički delovnih ljudi. Brž si je pridobil družbo somišljenikov, med njimi narodna heroja Jožeta Hermanka in Miloša Zidanška, pa »ljudskega tribuna« Vilka Čizmeke, organizatorja protivojnih in protidraginskih zborovanj, med literarnimi prijatelji pa tudi Kajuha Čufar je postal poklicni pisatelj in je v tem času napisal svoje najlepše novele, večidel natisnjene po vojni v knjigi »Nova gaz« (Cankarjeva založba 1958, uredil Cvetko Zagorski). Poglavitno veselje in delo mu je bilo pisanje, njegova družba pa zavedni delavci in intelektualci. Zato so ga kdaj pa kdaj obiskali žandarji, on pa — šaljivec, kakršen je bil ob vsaki priliki — jih je pozdravljajl: »O, pozdravljeni, le pogledjte, mogoče pa res najdete kak peklenški stroj!«

Za Jesenicami in Ljubljano je bil Maribor torej tretja, najplodnejša Čufarjeva življenjska postaja. To mesto s predvojnimi razgibanim kulturnim življenjem, z močnim delavskim gibanjem je zadnja leta pred vojno prednjačilo s protivojnimi in protihitlerjevskimi demonstracijami, s stavkami, pa tudi z lastnimi kulturnimi prireditvami (na primer avantgardni oder Frana Žižka, prvomajske akademije), z množičnimi izleti na Pohorje in podobnimi oblikami združevanja. Mladinsko gibanje je zajelo večidel mladine in kakorkoli je bilo potrebno, se je mladina bodisi na ulicah ali v delavskih domovih zavzemala za socialne in narodne pravice. Tako je postal Maribor Čufarju pravo toplo gnezdo, kar je pripomoglo k njegovi ustvarjalnosti.

Spremna beseda urednika Cvetka Zagorskega ob ponatisu povesti Toneta Čufarja TOVARNA

da je začel opisovati svoja opažanja, čustva in stiske. Iz tistega časa naj kot primer navedem odlomek iz pesmi, ki morda ni docela in le osebna izpoved, marveč predvsem podoba stiske nekega mladega življenja. Naslov pesmi je »Ranjeno srce«:

Ko se znoči in ubežim
tegobam dneva na podstrešje,
le malokdaj takoj zaspim,
saj smem samo nočem
zaupati ves svoj obup,
vso težko, krvavečo bol,
ki je nihče prav ne doume;
zgolj sam v njej trepetam
ter nič ne vem, do kdaj
mi bo še dana nje grenčica,
do kdaj bom kakor zdaj
zaničevan, do kdaj mi bodo
za udarci rdela blede lica.
Vsi moji dnevi so neznosno dolgi,
v delavnici brez sonca mi teko,
ob kletvah pomočnikov, psokvah mojstra,
med kvantami, ki srce mi žgo.
Najmlajši, najslabši sem od vseh,
a mi nalagajo najtežja dela;
največ prahu posrkam vase,
lačen sem, lačen in svet sovražim,
ki mi življenje uničuje,
ga zastruplja, zagrenjuje ...
Obup se me loteva,
a mu zdaj ne klonim,
še je volja v meni,
da prestanem leta
žalosti, trpljenja
in v življenju novem
želje po lepoti,
soncu in radosti
si nekoč utešim ...

Prav ta želja, o kateri poje pesem, ga je pripeljala v Ljubljano v dveletno mizarško obrtno šolo. Do mizarstva resda ni imel posebnega veselja, a rad je hodil v gledališče, brkljal po knjižnicah, se družil z organiziranimi delavci in študenti. Obrtno šolo pa je vseeno končal, preživljal pa se zelo težko; pozneje se je rad pobahal, da je poučeval nekega

KRAJNIKOVA MAMA 90 - LETNICA

Pred 14 dnevi, to je 29. 10. je dopolnila 90 let življenja Krajnikova mama z Jesenic.

Rodila se je v Stražišču na Tolminskem kot šesti otrok kmečkih staršev. Že v najnežnejši dobi jo je življenje težko prizadelo. Mama ji je umrla, ko je bila stara komaj sedem let. Devetletna je že šla služiti kot sama pravi za »pesterno«. Pestunja je bila do svojega 14. leta, nato dekla. Septembra 1901. pa je prišla na Jesenice in se zaposlila v Železarni v žebljarni. Osmega februarja 1904. se je poročila s tovarniškim delavcem Francem Krajnikom. Njun zakon je bil srečen, a žal kratek. Ko je izbruhnila prva svetovna vojna, je s svojo krutostjo udarila tudi to družinico. Na vprašanje: »Kaj vas je v življenju najhujše prizadelo?«, je brez pomisleka povedala: »Stanovali smo na Hrušici. Gospodar Zalokar je prišel in mi rekel: »Napovedana je vojna in tvoj Franc je prav v tistih letih, da bo tudi vpoklican.« Takrat sem občutila tak strah in grozo kot še nikdar prej in ne pozneje v življenju. Res je dobil takoj poziv in je moral oditi. Tolažil me je, da bo čez tri mesece konec, on se bo vrnil in bomo lepo živeli naprej.« Toda mož se ni nikoli več vrnil, niti na dopust ne. Padel je v Karpatih. Ostala je sama s štirimi otroki. Najmlajšemu je bilo komaj 11 tednov.

Da je mogla s skromnimi dohodki preživljati družino, je kuhala in prala za delavce. Vendar se ni nikoli pritoževala.

Svojo bol je nosila sama globoko skrito pred drugimi. Vedno je bila skrbna in ljubeča mati, ki je vse svoje sile posvetila vzgoji otrok, ki so ji bili vse na svetu.

Ko smo jo vprašali, česa se pa v svojem življenju najraje spominja, kdaj se je počutila najlepše — najsrečnejšo, ji je obraz ožarila mehka prikupnost. Rekla je: »Najbolj sem bila srečna takrat, ko sem rodila otroke zdrave. Tudi mož je bil takrat zelo vesel. Da, da, tistikrat je bilo najlepše.« Po licu ji je pridrsela solza. Tudi danes, ko živi v hiši skupaj s sinom in njegovo družino, se veseli in je ponosna na svoje vnuke, ki so vsi pridni in jo imajo radi.

S Krajnikovo mamo se je lepo pogovarjati. Kljub vsemu hudemu in visoki starosti je zelo bistra in vedra. Spomin ima odličen, saj se vseh važnejših dogodkov spominja točno po datumih. Zdrava in krepka je bila do lanskega novembra, ko jo je napadla gripa in sedaj boluje na srcu. Pred tem pa 18 let sploh ni bila pri zdravniku.

Njen recept za zdravo in dolgo življenje: navadna domača hrana, mladim pa še posebno priporoča, naj bodo bolj zadovoljni in skromni in tako bodo tudi srečni.

Ob njenem visokem jubileju so jo obiskali tudi člani krajevnega odbora ZVVI. Njihovih obiskov je vedno vesela in tudi oni želijo, da bi Krajnikova mama čila in zadovoljna živela še vrsto let med svojimi.

R-n

Srečanje najstarejših upokojencev

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela je v ponedeljek, 26. oktobra v svojem domu pripravilo za članke, ki so stari 80 in več let, skromen družabni sestanek. Sestanka se je udeležilo od 22 veteranov 11, ostali pa so bili odsotni zaradi bolezni in drugih vzrokov. Najstarejši med njimi je bil Janez Bizjak z 91 leti še povsem svež in krepak.

Uvodoma jim je zapel nekaj pesmi pevski odsek DU. V krajšem nagovoru jih je pozdravil in med drugim zaželel še mnogo zdravih in zadovoljnih let predsednik društva Alojz Tišov.

Navzoče je pozdravil tudi predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Srečko Mlinarič. V svojem nagovoru je izrazil priznanje za njihovo življenjsko delo, za njihovo trdo delo v valjarnah, pečeh in drugod ter njihov prispevek k današnjemu razvoju Železarn. Omenil je, da so imeli tako Železarna kot sindikat do sedaj vse premalo stikov z upokojenci, z ljudmi, ki so svojo mladost in delovne sposobnosti pustili v Železarni. Vse stvari so se v zadnjem obdobju, tudi po zaslugi sindikata, obrnile na bolje in zato smo prepričani, da bo storjeno vse, da tudi upokojenci, nekateri celo udarniki dela, ne bodo pozabljeni. Ob zaključku jih je zaželel še mnogo zdravih in krepkih let.

Ob skromni postrežbi ter dobri kapljici in ob sodelovanju pevcev — upokojencev je potekal prijeten razgovor v večerne ure. Obujali so težke in prijetne trenutke prehojenega življenja. Ugotovili pa so, da je kljub težavam današnje življenje mnogo boljše in bolj obetajoče tudi za upokojence kot v preteklosti, ko je mnoge čakala po trdem življenjskem delu na mesto zaslužnega pokoja — beraška palica.

Ob veselem razpoloženju so sklenili, da se na takih večerih še večkrat sestanejo in želeli, da pridejo tudi tisti, ki se iz kakršnih koli razlogov niso udeležili tega prijetnega večera.

aJ.

V predzadnji številki smo si na kratko ogledali izsledke informacije o alkoholizmu na Slovenskem, ki ga je izdelal sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo SRS. Ta analiza je služila za osnovo koordinacijskemu odboru SRS za boj proti alkoholizmu za izdelavo akcijskega programa boja proti alkoholizmu. Akcijski program obsega naloge na področju gospodarske politike, vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega in socialnega varstva, dela javne varnosti in pravosodja.

Gospodarski in finančni ukrepi lahko vplivajo na potrošnjo alkohola in to z ustrezno davčno politiko. Ti ukrepi se morajo nanašati na proizvodnjo in distribucijo alkohola in ne le na potrošnjo. Ob tem se je pri nas treba zavzemati za

— ekonomske ukrepe, s katerimi bi dosegli večjo ponudbo sadja in grozdja na trgu in ukrepe, ki bodo pospeševali njihovo predelavo v sadne sokove,

— za zagotovitev ugodnih investicijskih kreditov, ki bi omogočili modernizacijo obstoječih in gradnjo novih sodobnih zmogljivosti za predelavo sadja in grozdja v sadne sokove in druge prehranske proizvode,

November — mesec boja proti alkoholizmu

— za ureditev trgovine, da bo tržišče bolj založeno s kvalitetnim sadjem po zmernih cenah,

— za prepoved oz. omejitve uporabe špirta v proizvodnji močnih žganih pijač ter za prepoved proizvodnje umetnih žganih pijač,

— za dosledno izvajanje zakona o vinu, zlasti prepovedi proizvodnje in prodaje umetnih vin,

— za strožji režim pri reklamiranju alkoholnih pijač,

— za večjo učinkovitost inšpekcijskih služb, ki so pristojne za izvajanje predpisov s področja proizvodnje in prometa alkoholnih pijač.

V boju proti alkoholizmu ima šola pomembno mesto, saj v okviru splošnega izobraževanja in prosvetljanja mladine in v skrbi za njen zdrav telesni in duševni razvoj posreduje tudi spoznanja o škodljivosti alkohola in o tragičnih posledicah alkoholizma.

Prednost takega sistema je prav v tem, da posredovanje spoznanj o škodljivosti alkohola ni omejeno na občasne akcije, temveč so ta spoznanja neprestano prisotna v učencu zavesti. Zato naj šole vseh stopenj posvetijo vso pozornost škodljivemu vplivu alkohola na psihični razvoj človeka in na socialne posledice alkoholizma; šole naj posvečajo več skrbi otrokom alkoholi-

likov; skrbijo naj za hitrejši razvoj šolskih služb, zlasti za vključevanje socialnih delavcev, šolskih psihologov in pedagogov; zavod za šolstvo naj skrbi, da bodo učitelji v šolah za izobraževanje in pri strokovnem izpopolnjevanju dobili dovolj znanj, da bodo sposobni obravnavati probleme alkoholizma glede na razvojno stopnjo otrok.

Alkoholik je bolnik in mora biti deležen v vseh fazah bolezenskega procesa ustreznega psihiatričnega in psihoterapevtskega obravnavanja. Zato naj ambulantne alkoholike vključujejo v zdravljenje in v tesni povezavi s psihiatričnimi dispanzerji naprej obravnavajo. Potrebno je formirati psihiatrične oddelke v sklopu bolnišnic v Kopru, Novi Gorici, Novem mestu in Murski Soboti ter dograditi ta oddelek v Mariboru. Potrebno je tudi podpreti ustanavljanje klubov zdravljenih alkoholikov, v vseh večjih mestih pa naj se ustanovijo iztrežnitvene postaje.

Socialna služba skrbi za zgodnje odkrivanje družbeno negativnih pojavov, zlasti alkoholizma. Pri tem se tesno povezuje z zdravstveno službo, s krajevnimi skupnostmi, s šolami, delovnimi in družbenimi organizacijami. Socialna služba mora obravnavati vsakega znane alkoholičarja in sprejeti ustrezne ukrepe za sanacijo vzrokov alkoholizma, varstvo alkoholičarja in za varstvo njegove družine. Obsežnost problemov, ki nastajajo v zvezi z alkoholikom na delovnem mestu je takšna, da je treba te probleme reševati skrbno in načrtno. Prvi korak je ustvaritev sodelovanja med občinsko socialno službo in delovnimi organizacijami. V delovnih organizacijah je treba krepiti socialno službo, ki mora biti prvenstveno usmerjena na širše preventivno delo in zlasti na saniranje vzrokov za nastanek alkoholizma v delovni organizaciji in izven nje.

Med konkretne naloge socialne službe v delovni organizaciji spadajo: usmerjanje alkoholikov na zdravljenje, poostrena kontrola nad izpolnjevanjem njegovih delovnih dolžnosti, premestitev na drugo delovno mesto, kadar je to koristno za alkoholikovo osebno počutje in njegovo storilnost pri delu, dosledno izvajanje disciplinskih in drugih ukrepov ob disciplinskih prekrških alkoholičarja, pri tem pa upoštevati, da se alkoholik nekaterim prekrškom ni mogel do kraja izogniti.

Za uspešnost boja proti alkoholizmu je pomemben stopenjski odnos do popivanja in prizadevanja vseh dejavnikov za utrjevanje družbenih norm, ki bi posameznike odvrčale od pretiranega uživanja alkohola in od ekscesov, ki so s tem pogojeni. Zato naj tudi organi javne varnosti in pravosodni organi okrepijo svojo aktivnost na tem področju.

V izdelavi je obsežna študija o potrebi širše družbene intervencije v boju proti alkoholizmu, ki bo še natančneje opredelila smer, vsebino in vrednost posameznih ukrepov na področju boja proti alkoholizmu. Na njeni osnovi bo mogoče akcijski program še izpopolniti in razširiti.

nje so po odobritvi pristojne komisije vsi izkoristili.

Poleg osebnih invalidov je koristilo zdravljenje tudi 22 družinskih članov. Tem je 12-dnevno zdravljenje omogočila železarna Jesenice v svojem »Domu železarjev« v Crikvenici ter taboru železarjev v Biogradu na morju.

Ob koncu zdravljenja v letu 1970 občinski odbor ZZB NOV s svojo komisijo za zadeve invalidov ter krajevni odbori VVI z zadovoljstvom ugotavljajo, da se je letos zdravilo 57 njihovih članov, to pa je več kot prejšnja leta.

SL.

Skrb za zdravje svojih članov

V občini Jesenice je 343 upravičencev po zakonu o vojaških vojnih invalidih. Od tega je 118 osebnih invalidov.

Na osnovi pojasnjevanja, ki ga dajejo krajevni odbori in v okviru resničnih potreb, je zaprosilo za zdravljenje 35 osebnih invalidov. Zdravlje-

Nadaljevali bodo z raziskavami za cementarno

V ponedeljek, 9. novembra popoldne je bil v prostorih hotela Triglav v Mojstrani razgovor o rezultatih geoloških raziskav, ki so bile v letošnjem letu narejene na širšem področju Mojstrane. Namen razgovora je bil izmenjati mnenja, ovrednotiti izdelane elaborate in se pogovoriti o nadaljnjih raziskavah ter možnostih izgradnje cementarne na širšem območju Jesenice. Razgovora so se udeležili predstavniki SOB Jesenice, družbeno političnih organizacij občine, krajevnih organizacij Mojstrane, Železarne, Stanovanjskega podjetja ter drugi, poleg strokovnjakov Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij Ljubljana ter predstavnikov SMELT (skupnosti metalurške, kemične in električne tehnologije) iz Ljubljane, ki so tolmačili rezultate raziskav in elaborata.

Geološke raziskave, ki so jih v letošnjem letu opravili v okolici Mojstrane, so pokazale, da so zaloge krede, surovine, iz katere so nekoč pripravljali cement, zelo minimalne, zaradi primesi MgO neustrezne in tako ne pridejo v poštev. Zato so pregledali možnosti eksploatacije drugih surovin. Na področju Belce so našli večje količine kvalitetnega laporja, na Planškem vrhu na Mežakliji kvalitetni apnenec, ki bi ga koristno lahko uporabila Železarna, s čimer bi popravili kvaliteto žlindre. Te surovine pa dajejo možnosti izdelave čistega portlandskega cementa, ki ga pri nas v Jugoslaviji ni, z uporabo izboljšane žlindre pa bi bilo možno proizvesti tudi metalurški cement, ki ga prav tako ne proizvajamo v naši državi. Za dober portlandski klinker bi namreč potrebovali 71 % apnenca, 26 % laporja in 3 % kremenčevega peska, ki pa bi ga morali pripeljati iz Moravc, našega največjega slovenskega nahajališča. Poleg tega so ob raziskavah našli tudi sadro, ki jo morajo ostale slovenske cementarne uvažati iz Bosne ali celo iz tujine.

Potrošnja cementa v svetu zelo hitro narašča, prav tako pa tudi v naši državi. Leta 1967 smo potrošili 346 kg cementa na prebivalca, proizvedli pa komaj 239 kg. Desetletni razvojni program pa predvideva, da bomo leta 1976 pri nas porabili že 610 kg cementa na prebivalca, to pa ne bodo zmogle niti moder-

nizirane in rekonstruirane cementarne. Zanimivi so še podatki, da je potrošnja cementa v sosednji Avstriji že sedaj 591 kg in Italiji 495 kg ter da bo Jugoslavija po dograditvi nove cementarne v Albaniji na zadnjem mestu v Evropi.

Poleg tega so svetovne študije tudi pokazale, da je rentabilneje graditi cementarne na več krajih, tako da razdalja do potrošnika ni večja kot 150 do 200 km, ker so sicer transportni stroški preveliki. In ker lahko pričakujemo, da bomo v naslednjih letih dosti gradili na Gorenjskem do Ljubljane, ni pa izključeno, da ga ne bi mogli prodati tudi na sosednje področje Beljaka, bi bila gradnja cementarne v naši občini utemeljena. Po mnenju strokovnjakov naj bi gradili cementarno z letno zmogljivostjo 400.000 ton, kar bi bilo rentabilno.

V živahni razpravi je bilo načetih tudi nekaj drugih problemov in postavljenih nekaj vprašanj: eksploatacija apnenca, vprašanje de-

lovne sile, zapraševanje in vpliv na turizem in podobno. Strokovnjaki so potrdili, da bi bila eksploatacija apnenca možna predvsem s tekočimi trakovi, kar pa bi bilo še vseeno precej drago in zahtevno. V polavtomatizirani cementarni z omenjeno kapaciteto naj bi bilo največ okoli 150 zaposlenih, ob komandnih ploščah pa bi prav lahko zaposlili tudi ženske. Strokovnjaki pa so tudi zagotovili, da je zapraševanje modernih cementarn minimalno, da se vpliv komaj čuti v razdalji enega kilometra ter da zato ni bojzani glede zapraševanja. Navedli so celo primere cementarn v turistični Svici in drugod, kjer so v sami cementarni uredili zelene površine s cvetjem in okrasnim grmičevjem. Sodobni tehnološki postopek pridobivanja cementa celo zahteva čistilne in odprševalne naprave, kar dviguje rentabilnost cementarne.

Ob koncu posveta so se domenili, da bodo v prihodnjem letu nadaljevali z raziskavami, predvsem z ugotovitvami, ali je najdeni apnenec na Mežakliji zares čist, pregledali, kolikšne so zaloge laporja, izdelali še podrobne laboratorijske raziskave vseh materialov, obenem pa se lotili tudi nekaterih raziskav tržišča. Na posvetu so še poudarili, da bi bilo govoriti o kakršni koli lokaciji morebitne cementarne v naši občini še preuranjeno.

T. Lipicer

Občinski proračun po desetih mesecih

Po desetih mesecih letošnjega leta je občinski proračun še vedno pod predvidevanji za 6,89 %. Največji izpad je pri prispevku za uporabo mestnega zemljišča (45,36 %) ter pri taksah (1,72 %), medtem ko je v postavki prispevkov od osebnih dohodkov zaposlenih ter davkov že presegel predvidevanja.

Od celotnega plana dohodkov proračuna občine v višini 16.867.200 din je bilo sedaj

zbranega 12.894.191 din. Nasprotno pa so sredstva, ki se v posebnem odstotku zbirajo za potrebe temeljne izobraževalne skupnosti, nad predvidevanji za 0,92 %. Sredstva za šolstvo so namreč odvisna le od prispevkov od osebnih dohodkov zaposlenih ter od davkov. Kot je bilo rečeno na zadnji seji skupščine občine, bo predvidoma občinski proračun ob koncu leta izpolnjen stoodstotno.

Zamrznjene cene

Pred štirinajstimi dnevi so začeli veljati nekateri sklepi zveznega izvršnega sveta, s katerim so postavili začasno pod kontrolo cene industrijskih izdelkov. Od tega dne proizvodne delovne organizacije ne smejo zviševati cen svojim proizvodom, trgovine pa ne marž. Poleg tega so uveljavili tudi nekatere zahteve glede najemanja in višine potrošniških kreditov. Ti ukrepi so bili prva etapa izvajanja programa za stabilizacijo našega gospodarstva. Po

odloku so bile tudi skupščine občine dolžne obdržati cene, kot so bile na dan 29. oktobra letošnjega leta.

Zato se je 4. novembra sestel svet za gospodarstvo pri SOB in potrdil ustrezni odlok. Skupščine občine imajo pravico določati cene za kruh, razen za pecivo, za sveže meso: svinjsko in goveje, perutninsko meso, sveže ribe in drobovino, za sveže kravje mleko, za stanarine, za komunalne storitve ter za prevoz potnikov v mestnem prometu.

V zavodu dr. Franca Berglja imajo težave

Že s samim začetkom gradbenih del v letošnji spomladi so se nekateri življenjski pogoji stanovalcem zavoda dr. Franceta Berglja občutno poslabšali. Stanovalcem je bil odvzet del njihovega prostora na prostem zato, da je imelo gradbeno podjetje prostor za skladišče, po drugi strani pa je ropot strojev in delavcev motil potreben mir težje bolnih stanovalcev.

Z jesenjo in nastopom mraza se je povečala zaskrbljenost glede normalne kurjave, ker naročene nove kurilne naprave še niso dospele v zavod. Tako so s preureditvijo kurilnice pričeli šele v oktobru, delo pa bo končano šele 20. novembra. Ta čas bo ogrevanje prostorov pomanjkljivo.

Dokončna ureditev prizidka — novih prostorov pri zavodu, bi morala biti izvršena do 15. oktobra, vendar je izvajalec del z obrtniškim deli v zaostanku in bo delo opravljeno šele do 25. novembra.

Sama uporaba prizidka je odvisna od ureditve dveh prehodov iz dosedanje stavbe v novi prizidek. V ta namen so morali preurediti dve sobi za ta dva prehoda. V skladu s to preureditvijo se je zavod odločil, da v stari stavbi preuredi še dve večji sobi, preuredi dve mali sobi za čajno kuhinjo in eno sobo za ambulanto. S tem v zvezi se je moralo izseliti iz obstoječih sob 10 moških stanovalcev in 26 žensk za dobo enega meseca in pol, dokler bodo preureditvena dela trajala. Tudi s samo ureditvijo priključkov elektrike, vode, tople vode in ogrevanja iz novega prizidka na obstoječe naprave v stari stavbi ter izselitev stanovalcev iz sob, je zahtevala od maloštevilnega kolektiva povečane napore, od stanovalcev zavoda pa mnogo potrpljenja.

Po 16. decembru pa bo možna razmestitev stanovalcev v novozgrajene prostore prizidka in novourejene prostore v stari stavbi, s čimer bo zelo lepo rešen stanovanjski standard v zavodu.

Lojze Soklič

Površno opravljeno delo v delavskem domu na Javorniku

Novo izvoljeni odbor delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku se je prejšnjo sredo prvič sestel in zelo kritično ocenil delo, ki so ga opravili izvajalci gradbenih in drugih del in sedit

nje stanje. Na seji je bilo poudarjeno, da je bil tudi nadzor premalo učinkovit in so zato posledice površnega dela dokaj občutne. Prve prireditve, to je kino predstave, koncerti, gledališke predstave ter seje in zborovanja so bile že pred letom dni, toda odbor delavskega doma mora žal ugotoviti, da izvajalci niso upoštevali niti tistih sklepov, ki jih je komisija ugotovila v svojem zapisniku, preden so lahko doveli opravljanje kulturnih in drugih družbenih dejavnosti. Pred dnevi so ugotovili večjo napako na dimniku, ki je že skozi vse leto povzročal slab vlek dimnika in je bila zato tudi poraba goriva večja.

V pevski sobi je vse premalo radiatorjev za ogrevanje v zimskem času, odtočni kanali so premajhni, poseben problem pa predstavlja streha na domu. Ostrežje so s salonitom prekrili pred šestimi leti, toda že je ugotovljeno, da salonit ne ustreza in bo zato treba poiskati novo kritino. Predlagano je, naj bi salonitno opeko zamenjali z

aluminijastimi ploščami, za kar pa bi ob približnem izračunu potrebovali okrog 15 milijonov starih dinarjev.

Problem postaja pereč zlasti v jeseni in pozimi in obstoja bojazen, da bo salo-nitna opeka ob večjih nalivih puščala vodo in bi lahko na več krajih začelo zamakati.

Odbor delavskega doma je pred težavno nalogo, saj mora poiskati dodatna sredstva, ki bi lahko objekt zavarovali pred večjo materialno škodo.

Ob koncu seje so sprejeli nekaj sklepov, ki obravnavajo odnos do uporabnikov nekaterih prostorov v domu ter obratno. Določili so tudi višino najemnine za kulturne in druge prireditve v dvorani delavskega doma, ki znaša 25 odstotkov od izkupička predstave.

Odbor je tudi s posebno prošnjo zaprosil obratovodstvo šamotarne za manjšo količino odpadne opeke, s katero naj bi dogradili prostor pod odrom, namenjen za garderobe dramskega odseka.

V torek 10. XI. je bila zaključena letošnja šestdnevna krvodajalska akcija v jeseniški občini. Akcije se je udeležilo 1282 prostovoljnih krvodajalcev, od tega je bilo odklonjenih 109. Iz Železarne, ŽIC in GPŽ se je udeležilo 791 krvodajalcev, od teh je bilo 76 odklonjenih

Konferenca ravnateljev osnovnih šol občine Jesenice

Prejšnji teden je bila v prostorih osnovne šole Prežihov Voranc na Jesenicah letna konferenca ravnateljev osnovnih šol občine Jesenice. Konference so se udeležili tudi predstavniki zavoda za šolstvo SR Slovenije — organizacijske enote v Kranju, ki so podali tudi zaključno poročilo o učnem uspehu in delu osnovnih šol občine Jesenice v lanskem šolskem letu. Na konferenci je bilo govora o spremembi šolske mreže v jeseniški občini, o učnem kadru, o učnem uspehu, o organizaciji dopolnilnega pouka ter o vzgojnem delovanju osnovnih šol.

Število podružničnih šol se je v lanskem šolskem letu zmanjšalo za 2, ker sta bili ukinjeni šoli v Ratečah in Gozdu, učenci pa so se prešolali v osrednjo šolo v Kranjski gori. Število učencev se je od lani znižalo za 111, največ v osnovni šoli Prežihov Voranc, le na Koroški Beli je število naraslo in sicer za dvanajst.

Če izvajamo osnovno šolo Kranjska gora, ki bo dobila že v tem letu novo šolsko poslopje, in osnovno šolo Žirovnica, za katero bodo letos izdelani projekti za dograditev telovadnice in prostorov za otroško varstvo, sta glede šolskih prostorov v najslabšem položaju obe jeseniški šoli. Po številu učencev v občini zajemata 53 % celotne populacije in vendar imata na razpolago samo eno telovadnico, kjer naj bi se tedensko opravilo 151 ur telesne vzgoje, ne da bi pri tem upoštevali delitev razredov na višji stopnji po spolu, kar znese čez 200 ur pouka. Šoli tudi nimata ustreznih prostorov za uspešno izvajanje tehničnega pouka, prostorov za knjižnico in čitalnico, prepotrebni kabineti ..., vsega tega, kar pogojuje modernizacijo pouka. Prostorske probleme je možno rešiti le z izgradnjo novega šolskega poslopja na Plavžu.

Glede učnih kadrov je bilo ugotovljeno, da v jeseniški občini poučuje 144 učiteljev, od tega je 13 učiteljev, ki imajo visoko izobrazbo, 45 učiteljev, ki imajo višjo izobrazbo in 86 učiteljev s srednjo izobrazbo. Največ kadrovskih težav zasledimo na manjših šolah, kjer zaradi objektivnih težav ni mogoče za vsako predmetno področje in vse ure predmetnega pouka razpisati nova delovna mesta. Poseben problem predstavlja zasedba deficitarnih predmetnih področij, ki je že prerasel kadrovske politike šol in se morajo zanj zavzeti pristojni republiški organi, saj je ta problem po svoji materialni in organizacijski naravi splošno slovenski in sega tudi v organizacijo višjega in visokega šolstva. V zadnjih nekaj letih pri reševanju tega problema ni videti opaznejših premikov, zato je pouk naravoslovnih predmetov še vedno slabo zaseden, kar potrjujejo visoki odstotki učnih ur posameznih predmetov, ki jih poučujejo učitelji brez ustrežne izobrazbe. Posledice takega stanja so težje, kot si lahko mislimo, saj je didaktična interpretacija naravoslovnih znanosti najbolj solidno izho-

dišče za razvoj mišljenja in kritičnega presojanja ter za oblikovanje materialističnega svetovnega nazora mladega človeka.

Kar se tiče učnega uspeha so rezultati nekoliko slabši kot lanske leto. V letošnjem šolskem letu je napredovalo v višji razred 2877 učencev ali 93 %, kar je za 1,1 % manj kot lani v istem času. Razlika med letošnjim in lanskim letom je na vseh šolah negativna razen v Mojstrani, kjer je razlika pozitivna. Vse to verjetno pogojuje nova določila o napredovanju učencev v višji razred. Ob primerjavi učnih uspehov med razredi po posameznih šolah pa se še vedno kažejo precejšnje razlike. Še vedno so prisotna največja odstopanja v 5., 6. in 7. razredu. V primerjavi z lanskim letom so vidni slabši uspehi predvsem v 5. in 6. razredu. Najbolj problematičen uspeh pa izkazuje 6. razred v Kranjski gori, kljub temu, da že lani precej učencev v 5. razredu ni napredovalo v višji razred, je letošnji velik osip učencev ene in iste generacije težko razumljiv, še zlasti če primerjamo učne uspehe, ki so na tej šoli v ostalih razredih dokaj visoki. Odstotki učencev, ki so napredovali v višji razred, kažejo, da je bil v poprečju dosežen najslabši uspeh v 6. razredu, nato pa v 7. in 5. razredu, kar pomeni, da je prehod učencev na čisti razredni pouk še vedno precej težaven. Na splošno so učni uspehi tako v junijem kot tudi v jesenskem roku po popravnihi izpitih najslabši na srednji in višji stopnji zlasti pri učnih predmetih, ki so zahtevnejši in se sistematično dopolnjujejo iz razreda v razred. Tako je bilo največ negativnih ocen pri matematiki (13,9 %), sledita angleški jezik z 10,8 % ter slovenski jezik z 8,1 %. V nižjih razredih delata učencem težave začetno branje in pisanje ter računanje, pozneje pa se tema predmetoma pridružijo še spoznavanje narave in zemljepis. Velike razlike in razponi negativnih ocen med šolami izstopajo predvsem pri matematiki, torej pri učnem predmetu, ki je glede strokovne zasedbe v občini najbolj problematičen.

Uspehi pri popravnihi izpitih so med razredi vseh šol precej izravnani, čeprav bi bili lahko v 6. in 8. razredu znatno boljši, če bi se učenci bolj udeleževali dopolnilnega pouka in sledili nasvetom predmetnih učiteljev.

V lanskem šolskem letu je dokončalo obvezno šolanje v

jeseniški občini 261 učencev. Poleg teh pa je izstopilo iz osnovne šole tudi 8 učencev iz četrtilih razredov, 10 učencev iz petih razredov, 35 učencev iz šestih razredov ter 88 učencev iz sedmih razredov. Osip učencev v letošnjem letu znaša 141 učencev in je skoraj enak lanskega leta. Čeprav je občina Jesenice glede osipa v SRS med tistimi, ki imajo manjši osip kot ga prikazuje republiško poprečje, ne moremo mimo ugotovitev, da v zadnjih letih dosegamo pri izboljšanju uspeha iste generacije le neznatne premike, kar je prav gotovo v veliki odvisnosti z materialno in kadrovske problematiko šol v naši občini, ki ne kaže vidnejših in učinkovitejših izboljšav.

V prizadevanjih, da se zmanjša osip generacije v posameznih šolah in občinah, je treba imeti pred očmi, da se osip začne že v nižjih razredih, zato bi morala vodstva šol skupaj z razrednimi učitelji, povsod tam, kjer je v posameznih oddelkih več kot 5 % negativnih, temeljito analizirati vzroke za učne neuspehe učencev. V preteklem šolskem letu bi bila vredna takšne posebne analize in ukrepov I. razred v Mojstrani in v Kranjski gori. Mnoge šole so v zadnjih letih ravno po tej pedagoški poti izboljšale učne in vzgojne uspehe v posameznih oddelkih, ker so spoznale, da s samim ugotav-

ljanjem dejstev in skupimi obvestili staršem ne morejo opravičevati neuspeha učencev v posameznih razredih in oddelkih in pri posameznih predmetih.

Dodatna pomoč in dopolnilni pouk z učenci ob rednem pouku dobivata v današnji šoli vse večji pomen, saj sta eden izmed načinov za razvijanje sposobnosti in interesov posameznih učencev. Največ uspehov ima dopolnilno delo z učenci v organiziranih oddelkih podaljšanega bivanja, ki pa jih žal v jeseniški občini doslej še nismo uspeli oživeti, ker vselej obnemimo pred vprašanjem, kje najti ustrezne prostore, čeprav je že pred leti pokazala analiza o socialni strukturi učencev, da bi le na ta način lahko reševali učence iz socialno ali kako drugače ogroženih družin, hkrati pa tudi precejšnje število otrok, ki so zaradi obojestranske zaposlenosti staršev brez varstva. V šolske varstvene oddelke pri vzgojno varstvenih zavodih je vključenih na mestnem področju le neznatno število otrok.

Šole opravljajo dopolnilno delo v obliki pomoči šibkim učencem, ki jo nudijo razredni in predmetni učitelji po pouku ali pred začetkom pouka. Žal prostorske prilike na treh šolah (Kranjska gora, Tone Čufar, Prežihov Voranc) nimajo možnosti za tako delo, tako da so učenci večkrat

prikrajšani za ugodnosti, ki jim jih nudijo predpisi in navodila o delu šol. Za dopolnilno delo so prikrajšani tudi učenci — vozači, ki jim zaradi prihodov in odhodov avtobusov vselej ni mogoče pomagati pri učenju v večji meri. Podobne težave, ki se jim pridružujejo še nestrokovna zasedba nekaterih učnih predmetov in pomanjkanje kadra, spremljajo tudi organizacijo ter izvedbo dopolnilnega pouka z boljšimi učenci in učenci različnih interesnih skupin. Kljub tem težavam pa je bilo dodatnega dela z učenci kar precej. V nižjih razredih je bilo v lanske letu na vseh osnovnih šolah v jeseniški občini kar 3192 ur dopolnilnega pouka, dočim je bilo v višjih razredih le 2485 ur dopolnilnega pouka, kar je tudi razumljivo glede na možnost organizacije pouka, ki jih ima več razredni kot predmetni učitelj. Največ ur dodatne pomoči je bilo v višjih razredih pri matematiki, in sicer 984 ur, nato pri slovenskem jeziku — 853 ur ter pri angleškem jeziku — 614 ur. Med šolami je največ dopolnilnega pouka organizirala osnovna šola v Kranjski gori, kjer pride poprečno na učenca 2,2 uri, sledijo Mojstrana 2 uri na enega učenca, Tone Čufar — 1,9 ure na enega učenca itd. V celoti se je število ur v primerjavi z lanskim letom povečalo za približno 100 ur. —rž

OTROK IN FILM

Filmska umetnost je postala dandanes najbolj množična in sodobnemu človeku najbližja in najljubša umetnost. Svetovne statistike kažejo, da sprejmejo kinematografi letno nad 15 milijard ljudi. Vsaj 80 % teh obiskovalcev pa je mladih. Zato lahko upravičeno sklepamo, da je postal film sodobnemu otroku splošna potreba, obiskovanje kinematografa pa navada. Življenje sodobnega otroka se ni mogoče danes zamišljati brez filma.

Že v času šolske reforme so se družbeni delavci zavzemali, da bi dobil film v šoli mesto, kot ga imajo druge veje umetnosti, vendar pri tem niso popolnoma uspeli. Na poti je mnogo težav, kot so: nezadostna oprema šol, pomanjkanje ustreznega kadra itd. Pri nas je le malo osnovnih šol ali gimnazij, ki posredujejo sistematično filmsko vzgojo svojim učencem. Prav enako oceno bi lahko dali tudi drugim vzgojnim ustanovam, skratka družbena skrb za filmsko vzgojo otrok je še zmeraj nezadostna.

Postavlja se vprašanje, kdo pa naj bi bil tisti dejavnik, ki bi načrtno posredoval filmsko vzgojo otrokom? Prvi in najbolj neposredni dejavnik naj bi bila družina oziroma starši. Poudarjamo naj bi bila, kajti mnoge družine popolnoma zanemarjajo filmsko vzgojo, ki bi morala biti sprito vse večjega zanimanja otrok za film precej bolj poudarjena. Naše družine so glede izobrazbe, smisla za kulturno življenje, materialnih možnosti, odgovornosti pri vzgoji svojih otrok itd. različne, pa je razumljivo, da se ta različnost kaže tudi v odnosu do filmske vzgoje.

Sprito ugotovitve, da je pri nas relativno slaba šolska in družinska skrb, kakor tudi nezadostno prizadevanje drugih vzgojnih organov, bi bilo prav, če bi v okviru možnosti šole in ob sodelovanju staršev organizirale svobodne filmske aktivne učencev kot npr. filmski klub, filmološki seminar itd. Staršem je omogočeno, da vplivajo tudi na druge vzgojne ustanove in faktorje, da

bi se bolj prizadevali izbrati igrani film za izpopolnjevanje mladega človeka. Tako lahko pri kinematografskem podjetju zahtevamo, da kinematografi pogosteje prikazujejo otroške filmske programe in de le-ti javno obveščajo starše o filmih, ki so primerni za otroke. Kinematografi bi lahko organizirali kratke komentarje pred vsako predstavo, predavanja ali splošne pogovore o filmu ter o filmski umetnosti sploh. Naprednejši starši morajo nastopiti proti nazadnjaštvu glede odnosa film — otrok. Včasih je potrebno, da na javnih razpravah, sestankih staršev ali organov družbene ga upravljanja branijo filmsko umetnost in njene vzgojne vrednosti pred primitivnimi in prenaslednimi obtožbami, da je film krivec vseh otroških nerodnosti in napak ali celo otroškega kriminala. Nerazumevanje in nazadnjaško stališče dela naših ljudi do filma je danes gotovo ena izmed največjih ovir na poti uvajanja temeljitejše in vseobsegajoče družbene filmske vzgoje.

(Se nadaljuje)

Pouk v naravi ob Jadranu

Letos so učenci posebne osnovne šole Jesenice začeli novo šolsko leto v počitniškem naselju občinske zveze DPM Jesenice v Novigradu. Poleg rednega pouka v naravi so ta čas izkoristili tudi za kopanje in ogledovanje zanimivosti in znamenitosti. Še posebna vrednost takega šolskega dela, ki zahteva podvojeno delo šolskih pedagogov, pa je v neposrednosti pouka oziroma spoznavanju narave in v krepitvi zdravja. Kako so učenci preživljali te dni, pripovedujejo v svojih spisih, ki jih v celoti objavljamo.

BOGDAN RUDOLF

iz 6. b razreda:

»Začelo se je novo šolsko leto. Novo šolsko leto smo začeli na morju.

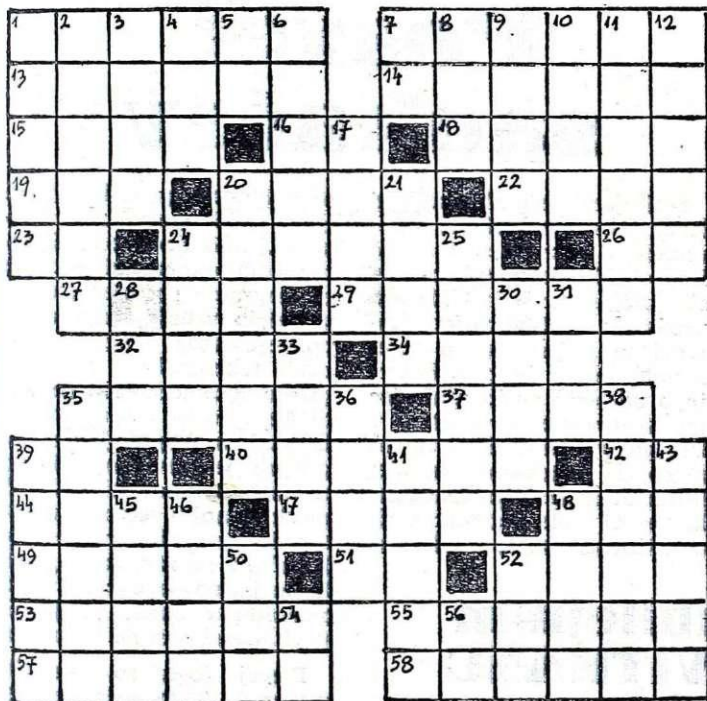
Bilo je lepo vreme. Odpeljali smo se z avtobusi. Potovali smo 5 ur. Ustavili smo se le toliko, da smo malo pojedli in popili. Popoldne smo prispeli na cilj. Tovarišica ravnateljica je skupine razdelila v hišice. Naš razred je šel v hišico, ki se imenuje DELFIN. Popoldne smo se že kopali. Drugi dan pa se je začel pouk. V prostem času smo se sončili in plavali. Tovariši učitelji so učili plavati neplavalce.

Nikoli nismo bili lačni in žejni. Jaz sem pojedel za dva. Vse mi je bilo zelo všeč. Imel sem veliko željo, da bi se peljal z ladjo. Ta želja se je nam vsem izpolnila. Peljali smo se s posebno ladjo — s hidrogliserjem. Ustrašil sem se, ko je začelo brniti.

Hidrogliser se je dvignil dva metra nad vodo. Vozili smo se eno uro. Potem smo izstopili. Okoli nas je bilo vse drugačno. Tovarišica je povedala, da smo v Rovinju. Hodili smo po mestu. Hotel sem vedeti, zakaj so hiše tako skupaj. Tovarišica je odgovarjala na moja vprašanja. Zvedel sem mnogo zanimivega. Mesto Rovinj mi je všeč. Ljudje so nas ogledovali in nas spraševali od kod smo. Čudili so se, ker smo se pripeljali s tako lepo ladjo. Slikali in filmali so ladjo in nas.

Odpeljali smo se v Novigrad. Bili smo utrujeni. Po kosilu smo legli k počitku. Popoldan smo že spet plavali. Po večerji smo šli na sprehod in smo opazovali razburkano morje. Pogovarjali smo se o prijetnem izletu z LEPO VIDO.

Vesel sem, da smo imeli pouk ob morju. Naučili smo se mnogo novega.

Vodoravno: 1. metal, 7. abota, neumnost, 13. Ovid, 14. atenski postavodajalec, 15. okence, 16. prvi in četrti samoglasnik, 18. hrib pri Beogradu, 19. češka pritrtilnica, 20. vrsta žita, 22. slog, 23. kvartaški izraz, 24. država v stari Grčiji, 26. osebnostni zaimek, 27. starorimski državnik, 29. polpretekli čas v srbohrvaščini, 32. pevka Novaković, 34. konec življenja, 35. mesto v Italiji (Romeo in Julija), 37. rimski bog ljubezni, 39. avtomobilska oznaka za Sarajevo, 40. običaj, 42. Edward Kardelj, 44. tovarna športne opreme na Gorenjskem, 47. narodno žensko ime, 48. ime pisatelja Grudna, 49. ne z veseljem, 50. solmizacijski zlog, 52. gora na Koroskem, 53. kovaški poglavar, 55. naklep, namera, 57. rusko žensko ime, 58. vetrni jopič.

Navpično: 1. obrtnik, 2. rida, zavoj, 3. alkoholna pijača, 4. žensko ime, 5. kemični znak za nikelj, 6. otok čarovnice Kirke, 7. Nedeljski dnevnik, 8. Talisova oranžada, 9. prepir, pretep, 10. velikih oči, 11. pevec, ki nastopa sam, 12. klada za sekanje drv, 17. reka na Poljskem, 20. oseba iz grške mitologije, 21. gora na Halkidiki, 24. panj, 25. obožena moč države, 28. angleško svetlo pivo, 30. žensko ime, 31. število, 33. pokrajina v Vietnamu, 35. poslovilna zabava, 36. Ober, 38. žensko ime, tudi znanaka pečilnih praškov, 39. pravosodno telo, 41. prizorišče bikoborbe, 43. element hoje, 45. Hačaturjan, 46. veleblagovnica v Ljubljani, 48. reka v Srbiji, 50. darilo, 52. organ vida, 54. predlog, 56. Alfred Nobel.

VERONA NOČ

iz 6. b razreda:

»Letos se je naše šolsko leto začelo na morju. Odpeljali smo se v Novigrad. Vožnja je trajala pet ur. Na cilju smo se zbrali po skupinah. S tovarišico učiteljico smo odšli v hišice. Izbrali smo si sobe. V omare smo dali svoje obleke in se šli kopat. Zvečer smo gledali v morje. Sonce je zašlo in tonilo na zahodu. Na obzorju so se prižigale lučke. Ribiške ladje so odhajale na lov. Zjutraj smo jih videli, ko so se vračale v pristanišče.

Pouk smo imeli kar pred našo hišico. Na soncu in zraku smo bili in učili smo se veliko zanimivega. Naučili smo se tudi pesem o čudni hiši — lačji. Po pouku smo se kopali in sončili. Po dobrem kosilu smo počivali. Vedno smo bili zelo siti. Popoldan smo spet plavali. Tudi pouk smo imeli skoraj do sončnega zahoda. Po večerji pa smo hodili na sprehode ob obali. Smejali in šalili smo se.

Najbolj všeč so mi bili popoldnevi, ko je bila plima. Šla sem v vodo in se nastavljal valovom. Valove imam rada. Nastavljal sem se jim, da so me kar potegnili za seboj. Včasih me je val pokrnil. Smejala sem se in vriskala.

JOŽE JURICAN

iz 6. b razreda:

»Letošnje šolsko leto je imelo prijeten začetek. Že drugi šolski dan smo se odpeljali na morje.

Zjutraj smo se zbrali pred šolo. Vso prtljago, tudi table in flanelograme in magnetografe in vse potrebno za pouk smo naložili v avtobuse. Trije avtobusi so nas odpeljali v Novigrad. Že od daleč smo zagledali naš tabor. Pripeljali smo se v Pineto. Bilo je vroče. Razporedili smo se v hišicah in takoj odšli k obali. Še isto popoldne smo se kopali. Zvečer smo utrujeni kmalu zaspali.

Drugi dan smo že imeli pouk. Pod pinjami in bori smo pripravili učilnico. Učilnica je gledala na morje. Od morja je pihal svež zrak. V naši učilnici je bilo veliko sonca. Učili smo se tako, kot v razredu na Jesenicah. Samo lepše je bilo in bolj veselo. Tako je bilo vsaki dan. Popoldan smo imeli tri ure pouka, popoldan pa dve. Sobotne so bile proste. Vedno je bilo veliko časa za sončenje, za plavanje in za sprehode.

Nekega dne smo se z ladjo LEPO VIDO odpeljali v Rovinj. To je hidrogliser, ki je potreboval 48 ur, da je napravil pot iz Rusije od Črnege morja k nam v Jugoslavijo v Jadransko morje. Premagoval je pet metrov visoke valove.

Vožnja v Rovinj je bila dolga, vračali pa smo se po krajši poti. Popoldan smo obujali spomine na lep izlet po sinjem morju.

Štirinajst dni pouka v naravi je konec. Bilo je zelo lepo. Vesel sem, da sem tudi jaz bil v učilnici, ki je gledala na morje.

Mladi tehniki Gorenjske v počastitev 30-letnice vstaje

Občinski sveti Ljudske tehnike vseh sedmih gorenjskih občin se v polni meri zavedajo, kako velikega pomena je tehnična vzgoja za napredek in jačanje gospodarstva. Razen tega pa je znanstveno tehnično izobraževanje in šolanje mladih ljudi tudi velikega pomena za krepitev obrambne moči naših narodov in za ohranjanje pridobitev revolucije.

Na nedavnem posvetu občinskih svetov LT Gorenjske v Trzinu so predstavniki organizacij, društev, klubov in šolskih krožkov LT iz Kamnika, Domžal, Škofje Loke, Trzinca, Kranja, Radovljice in Jesenic, analizirali dosedanje strokovno in tehnično izobraževalno delo med mladino in dečnimi ljudmi. Enotni so bili v ugotovitvi, da z doseženimi uspehi ne morejo biti zadovoljni. Vse organizacije, klubi in društva LT v sedmih gorenjskih občinah čutijo občutno pomanjkanje nujno potrebnih sredstev za uspešno propagiranje tehnike in znanosti ter za vključevanje mladih v društva, klube, krožke itd. Tudi delo šolskih krožkov LT ni uspešno, ker šolska vodstva posvečajo mnogo premalo pozornosti in skrbi znanstveno tehničnemu izobraževanju.

Predstavniki gorenjskih organizacij LT so se dogovorili, da na različne načine poživijo aktivnost na vseh ravneh in zainteresirajo vse pristojne in odgovorne, da strokovno, tehnično vzgojo in izobraževanje delovnih ljudi in mladine dobi ustrezno mesto v družbenopolitičnem in gospodarskem življenju.

Zastopniki organizacij, društev in klubov LT Gorenjske bodo skušali mobilizirati nove ljudi in aktivizirati starejše aktiviste za poživitev množičnega in kvalitetnega strokovno-tehničnega izobraževanja mladine in delovnih ljudi.

Drugo leto ob zaključku šolskega leta bodo v počastitev 30-letnice vstaje naših narodov in ustanovitve OF pripravili množično manifestacijo zmogljivosti mladih tehnikov. Osrednja prireditev m. a. d. brodarstvih modelarjev bo na Šobčevem bajerju pri Lescah, letalskih modelarjev, jadralcev, padalcev in letalcev na letališču alpskega letalskega centra, v okolici Lesc bode tekmovali v lovu na lisico tudi mladi amaterji, ljubitelji črno bele in barvne umetniške ter dokumentarne fotografije pa bodo priredili XV. člansko, mladinsko in pionirsko foto razstavo.

»Gospod Evstahij iz Šiške« v delavskem domu na Javorniku

V četrtek 19. novembra bo v Delavskem domu na Javorniku gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z glasbeno komedijo »GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE«. Gostovanje organizira gledališče »Tone Cufar« in ker je dvorana gledališča na Jesenicah še v obnovi, se bo letošnja gledališka sezona na Jesenicah začela v Delavskem domu na Javorniku. Na prvi pogled je to za obiskovalce gledališča na Jesenicah nemara malce nenavadno, toda, če upoštevamo, da sta oder in dvorana v javorniškem domu zelo primerna in da ob rednih in ugodnih avtobusnih zvezah tudi za tiste, ki nimajo lastnega prevoznega sredstva, javorniški dom sploh ni daleč, potem je tako kar prav. Še manj nenavadno pa je to ob gostovanju tako zabavne in duhovite glasbene komedije, kot je GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE.

Po komediji francoskega dramatika E. Labicha, živel je sredi prejšnjega stoletja, je znani režiser in satirični pisatelj Žarko Petan, veselo in zabavno zgodbo prestavil v naše razmere in sicer v Šiško sredi tridesetih let. Pesnik Ervni Fritz je napisal besedilo za številne kuplete,

glasbo pa dr. Urban Koder. Če omenimo še akademsko slikarko Melito Vovkovo, ki je zasnovala sceno in kostume, potem nam navedena imena dovolj zgovorno pričajo ne samo o kvaliteti, temveč tudi o zabavnosti glasbene komedije GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE. V Mestnem gledališču ljubljanskem je komedija nenehno na sporedu pri razprodani dvorani in računajo, da bo GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE ena najbolj obiskanih predstav v zgodovini Mestnega gledališča. Tudi igralska zasedba je izvrstna, saj so Slavko Sugman, Janez Škof, Milan Kallan, Franci Presetnik, France Kumar, Nika Jovanova, Milena Grbčeva in Vera Perova igralci, ki jim komedija zelo leži. Če omenimo še Lojzko Žerti, ki je naštudiral ples in Boruta Lesjaka pri klavirju, potem o glasbeni komediji GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE ni reči drugega, kot pa — škoda bi bilo zamuditi dve uri res prijetne in duhovite gledališke zabave. Rezervacije za večerno predstavo ob 19.30 uri na telefonu 82-200, sprejema gledališka pisarna, popoldanska predstava ob 16.30 pa je namenjena šolam.

V senci svetovnega prvenstva v gimnastiki

Ljubljansko svetovno prvenstvo v gimnastiki je bilo. Zapustilo je velik vtis tako pri mnogih gledalcih, ki so ga spremljali neposredno v hali Tivoli, kakor pri tistih, ki so ga gledali le prek televizijskih zaslonov. Kar nekaj nočejo iz spomina številne težke in vendar tako elegantno izvedene vaje v orodni in parterni telovadbi, ki so morale navdušiti in so najboljšim prinesle najvišja priznanja. Spričo hude konkurence je bil tudi uspeh in uvrstitev naših telovadcev in telovadk odlična.

Morda mlajša generacija bolj malo ve, da smo imeli svoj čas tudi na Jesenicah izvrstno telovadko, ki je zastopala naše domače društvo »Partizan« v državni vrsti: to je Sonja Rozman, poročena Petač, finomehanik v naši železarni. V državni reprezentanci je veljala tedaj za eno najboljših telovadk v gimnastiki.

Z navdušenjem je spremljala minulo svetovno prvenstvo, na tistem pa se je gotovo spominjala tudi lastnih številnih nastopov in uspehov, ko je s trdim delom in vajami dosegala odlične rezultate. Dobro ji je poznana trema pred nastopi, strah pred spodrsiljaji, ne nazadnje pa tudi pristranske ocene sodnikov.

Spomnila sem se, kako je ona že pred leti obvladala v parterni telovadbi težko vajo s premeti naprej in nazaj, kar je bila prava akrobacija ter je s svojimi brezhibnimi izvedbami vaj vedno znova navdušila in osvojila gledalce.

Želela sem vedeti, kako se sama spominja teh svojih nastopov in kaj misli o današnjem razvoju gimnastike?

Z vajami v gimnastiki je Sonja pričela pri domačem Partizanu zelo, zelo mlada, leta 1949. Njen prvi nastop kot članica državne mladinske vrste je bil v Sarajevu. Leta 1952 jo že srečamo v zveznem razredu. Nastopala je v vseh štirih disciplinah.

Z državno reprezentanco sta v Helsinke na Finsko odšli z Jesenic dve: Sonja in Ada Smolnikar, poročena Bešter. Sonja je v naši vrsti odnesla prvo mesto.

Na svetovnem prvenstvu v Rimu leta 1954 se je izmed 150 nastopajočih članic tujih držav uvrstila na odlično 21. mesto, kar je bilo za tedanje razmere nepričakovano velik uspeh.

Potem so se vrstili za Sonjo mnogi meddržavni dvoboji, »vseh se niti ne spominjam več,« se skromno izmika Sonja. Spominjamo pa se mi, da je povsod zelo uspešno zastopala našo državo in s svojimi uspehi presenečala. Odveč je vprašanje, če se veseli napredka v tej vrsti športa. Sonja primerja nekdanje možnosti z današnjimi:

»Spominjam se državnega

prvenstva v Zagrebu. Med izvajanjem vaje sta morali dve tekmovalki držati gred, da smo sploh lahko nastopale.«

Težave z orodjem pa niso bile samo »jugoslovanske«.

»Na svetovnem prvenstvu v Rimu se je med mojim izvajanjem vaje dvakrat zlomila gornja lestvina na bradlji,« se spominja Sonja.

Pomislim pri sebi, da so morda temu botrovala tudi njene zelo aktivne izvedbe vaje, saj je Sonja vedno iz-

vajala razne elemente s takim poletom, da morda lestvine tega niso vzdržale.

Ne vem, če je Sonja uganila moje misli, ko je nadaljevala:

»Pri težjih vajah so nas tedaj še opozarjali, da za žensko vrsto niso primerne glede na estetski videz in podobno. To je precej oviralo razmah telovadbe in šele zadnje čase vnašajo tekmovke v program elemente, ki so bili včasih namenjeni le moškim. To so razni premeti, dvojni obrati, prevrati med lestvami in podobno.

V dvoboju z Italijo, mislim da je bilo leta 1951., so mi prvotno odsvetovali, da bi delala trojni premet nazaj.«

To težko vajo je od naše državne reprezentance delala tedaj samo Sonja. »Ko pa so nastopale Italijanke, so to izvedle. Šele tedaj so mi rekli: Sonja, pokaži vse kar znaš, tudi trojni premet nazaj.«

Na zmage v državnem prvenstvu jo spominjajo mnoge diplome, saj je bila v državnem merilu enkrat prva in dvakrat druga, med Slovenkami pa večkratna prva-kinja v orodni in parterni telovadbi. Slednja pravi, da ji je najbolj ležala poleg vaj na bradlji.

In njeno ocenjevanje tega, kar je videla v tivolski dvorani:

»Od telovadk se mi je zdela najboljša Janžova. Zdi se mi, da je bilo ocenjevanje sodnikov včasih nekoliko pristransko, toda to se dogodi.

Odlično orodje in specialno izdelan telovadni podijum omogočata nastopajočim, da razvijejo vse svoje zmožnosti. Mi smo včasih parterno telovadbo izvajali na parketu ali pa kar na cementu. Mislim, da včasih tudi ni bilo take pomoči od strani trenerjev in so bile telovadke bolj prepuščene lastni samoiniciativi.«

Zdi se mi, da je bila Sonja med ostalimi toliko na boljšem, ker je imela res prizadevnega trenerja, a to je njen mož Mirko.

Tudi Sonja pravi, da je bila prireditev SGP v Ljubljani veličastna. Srečala se je z mnogimi starimi znankami in znanci s tekmovanjem in zahvaljuje se jeseniškemu Partizanu za vstopnice, s katerimi je društvo izkazalo pozornost svoji nekdanji športnici.

JUDO - JUDO

V soboto je bilo I. kolo I. slovenske lige. Jesenice so bile v gosteh v Slovenski Bistrici, kjer sta nas čakala dva zelo močna nasprotnika: Maribor, ki je bil lani tretji v državi in domačin Impol, ki je z Olimpijo vodil na ekipa na Slovenskem.

Naša ekipa je zelo izenačena in je nastopila v tej postavi: lahka: Ražman, polsrednja: Bečirovič E., Morič S., srednja: Herman, Krajzelj, Kajdiž, poltežka: Dvoršak, težka: Kučina.

Maribor : Impol 3:3

Maribor : Partizan Jesenice 3:4

Borbe so takole potekale: Ražman je hotel že v začetku borbe izsiliti odločilno prednost proti Romanu Hib-u, ki pa je Ražmanov nalet rutinersko izkoristil in ga vrgel za pol točke. Naš tekmovalac zato kljub aktivnosti ni mogel nadoknaditi zamujenega. Bečirovič je dokaj sigurno izravnal rezultat na 1:1. Srečo Morič je bil odličen in povisal na 2:1, Herman je izgubil po tehnični prednosti Hauptmana, ki je izenačil na 2:2. Krajzelj je premagal Hib-a,

kjer so računali Mariborčani na točko. V poltežki je spet izenačil eden najboljših borcev Slovenije Blažič, v težki pa sem jaz postavil s tehnično prednostjo nad Tabakovičem končni rezultat 4:3.

Jesenice : Impol 3:3

Potek je bil povsem drugačen. Reprezentant Rebernak je povedel domačine z 1:0. Topolčniku se je Bečirovič dobro upiral, vendar je bil v parterju Topolčanik uspešnejši in povisal na 2:0. Morič je bil v tehnični premoči, vendar je sodnik odločil neodločeno. Herman se ni mogel upirati izkušenemu F. Sternu — rezultat 3:0, kar je kazalo na katastrofo. Kajdiž, ki je zamenjal Krajzelja, je zmanjšal na 3:1. Dvoršak se je izkazal z lepo zmago nad Prelogom in zmanjšal na 3:2, jaz pa sem v zadnji borbi izenačil na 3:3.

Za uspeh so zaslužni vsi, kajti tisti, ki so izgubili borbe, so imeli tudi močnejše nasprotnike. Naslednje kolo bo 5. decembra na Jesenicah.

Pari: Triglav : Jesenice, Jesenice : Branik, Branik : Triglav. Kučina

Posvet sankočev

Sankaška zveza Slovenije je imela posvet v Sori pri Medvodah, na katerem se je zbralo okoli 20 delegatov iz osnovnih organizacij in klubov predvsem z Gorenjske. Navzoči so razpravljali o spremembah pravil in pravilnikov in o udeležbi naših sankočev na svetovnem prvenstvu v Olangu v Italiji. Sprejeli so sklep, da se tekmovanja udeleži slovenska reprezentanca, ki naj bi štela pet tekmovalcev. Govorili so še o udeležbi

sankočev na predolimpijskih igrah v Sapporu na Japonskem. Zato bodo olimpijskemu komiteju poslali podatke in diagrame z zahtevkom, da v deželo vzhajajočega sonca pošljejo vsaj enega, če ne dveh tekmovalcev. Na olimpijske igre leta 1972 pa naj bi šla celotna reprezentanca. Iz skrbno pripravljenih diagramov je razvidno, kako so se naši tekmovalci odrezali na dosedanjih sedmih svetovnih in evropskih prvenstvih. Rezultati so zadovoljivi, najboljše pa so se uvrstili v Girenbadu v Švici, ko je bil prvi Jugoslovian na 13. mestu.

Precej časa so posvetili razpravi, kako zainteresirati čim več mladih za to zanimivo športno panogo. Kot prvo nalogo so si zadali izvesti republiško prvenstvo za pionirje in pionirke. Na vse šole občinske zveze za telesno kulturo in ostale organizacije bodo poslali vabila za udeležbo, kakor tudi celotno gradivo za izvedbo občinskih in šolskih tekmovanj.

Koledar prireditev še ni poln. Določeni tudi niso termini posameznih tradicionalnih prireditev pri nas. Koledar bo posebna komisija pripravila do pričetka decembra in ga uskladila z mednarodnim. V programu imajo udeležbo na petih večjih mednarodnih tekmovanjih v tujini. Šele z zaključkom sezone bodo lahko ugotovili sposobnosti in uspehe naših tekmovalcev in na tej osnovi lahko sestavili reprezentanco za olimpijske igre.

Pred X. jubilejnim pokalom VITRANC

V prostorih turističnega društva v Kranjski gori je bila prva seja organizacijskega komiteja Pokal Vitranc. Na njej so pregledali lanske letne uspehe in neuspehe in ugotovili, da je prireditev v organizacijskem pogledu povsem uspela, v finančnem pa imajo 20.000 din primanjkljaja. Ta številka se vleče še iz leta 1969, poleg tega pa je Smučarska zveza Slovenije iz nerazumljivih vzrokov odtegnila od dotacije komiteja za telesno kulturo pri IS Slovenije 7.000 din za stroške bivanja naše reprezentance v Kranjski gori.

Pred sejo so člani komiteja ob navzočnosti predsednika SOB Jesenice Franceta Žvana obiskali nova smučišča na Vitrancu. S pomočjo JLA, gozdnega gospodarstva Bled in Gradisa Jesenice, so bila letos izvedena velika zemeljska de-

la na severni strani Bukovnika, kjer so izsekali in pripravili dve novi slalomišči. Cilj obeh tekov slalomov kot veleslalomov bo pri cesti I. reda Kranjska gora — Podkoren. S temi deli je sedaj dokončno urejeno smučišče v Kranjski gori, ki ustreza vsem predpisom FIS. Prihodnje leto imajo v načrtu položitev telefonskega kabla, zvezo med startom in ciljem, vodovod in zgraditev smučarske vlečnice.

Stalni organizacijski komitej je sprejel zadolžitve za prihodnjo sezono. Že uvodoma je bilo poudarjeno, da bo prireditev v letošnji sezoni, kljub temu da se ne točkuje za svetovni pokal, privabila na smučišče Vitranc vse vrhunske tekmovalce alpskega smučanja. Udeležbo najboljših so na posvetu OPA obljubile vse članice.

-ne

Kaj bodo gledali v kinu

KINO RADIO

14. in 15. novembra amer. barvni CS film VRNITEV REVOLVERASA, v režiji Jamesa Neilsona, v glavni vlogi Robert Taylor, ob 17. in 19. uri.

16. novembra franc. barvni film VOHUNSKA KOZA, v režiji Edvarda Molinara, v glavni vlogi Lous Jordan, ob 17. in 19. uri.

17. in 18. novembra amer. angl. barvni CS film UBIJALEC BREZ ODGOVORNOSTI, v režiji Michela Reevesa, v glavni vlogi Boris Karloff, ob 17. in 19. uri.

19. novembra amer. barvni CS film DEKLE NA MOTORJU, v režiji Jacka Cardiffa, v glavni vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

20. novembra amer. barvni film MOJ PRIJATELJ BEN, v režiji Jamesa Neilsona, v glavni vlogi Dennis Weaver, ob 17. in 19. uri.

21. novembra angl. barvni film UMAZANA IGRA, v režiji Andrea de Totha, v glavni vlogi Michael Caine, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

14. in 15. novembra amer. angl. barvni CS film UBIJALEC BREZ ODGOVORNOSTI, ob 18. in 20. uri.

16. in 17. novembra amer. barvni CS film VRNITEV REVOLVERASA, ob 18. in 20. uri.

18. novembra amer. barvni CS film DEKLE NA MOTORJU, ob 18. in 20. uri.

19. in 20. novembra franc. barvni film RIMSKA CESTA, ob 18. in 20. uri.

Gledališče

V nedeljo 15. novembra ob 20. uri T. William: PIKNIK — Komedija v treh dejanjih — GOSTOVANJE NA HRUŠICI — Otvoritev gledališke sezone 1970/71.

V četrtek, 19. novembra ob 16.30 uri Labiche — Petan — Fritz: GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE — glasbena komedija — za šole;

ob 19.30 uri Labiche — Petan — Fritz: GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠISKE — glasbena komedija — IZVEN — Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega — Obe predstavi sta v delavskem domu na Javorniku.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega z veselo glasbeno komedijo. Dvorana v jeseniškem gledališču je še v popravilu, zato je gostovanje v delavskem domu na Javorniku, kar bodo ljubitelji gledališča prav gotovo z razumevanjem vzeli na znanje. Rezervacije vstopnic na telefon 82-200. Sezono 1970/71 pa gledališče pričinja z gostovanjem na Hrušici, s komedijo PIKNIK.

21. novembra amer. barvni film KATARINA VELIKA, v režiji Gordona Fleminga, v glavni vlogi Jean Moore, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

14. novembra danski barvni film ROKE KVIŠKU, FREDY.

15. novembra amer. barvni film POZIV REVOLVERASU.

18. novembra amer. barvni CS film VRNITEV REVOLVERASA.

21. novembra franc. barvni film RIMSKA CESTA.

Kino KRANJSKA GORA

14. novembra angl. barvni film DOLGO UMIRANJE V ENEM DNEVU.

15. novembra franc. barvni film RIMSKA CESTA.

19. novembra amer. angl. barvni CS film UBIJALEC BREZ ODGOVORNOSTI.

21. novembra amer. barvni CS film VRNITEV REVOLVERASA.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

14. novembra amer. barvni film POZIV REVOLVERASU, ob 19. uri.

15. novembra angl. barvni CS film DOLGO UMIRANJE V ENEM DNEVU, ob 17. uri.

15. novembra franc. barvni film VOHUNSKA KOZA, ob 19. uri.

18. novembra franc. barvni film RIMSKA CESTA, ob 19. uri.

21. novembra amer. angl. barvni CS film UBIJALEC BREZ ODGOVORNOSTI, ob 19. uri.

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Tone Klemenčič, samotarna

ZAHVALA

Vodstvu plinske in vodne energije se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočilo brezplačni oddih v Crikvenici.

Prav tako se zahvaljujem sindikalnemu odboru energetskega oddelka za denarno pomoč, ki mi je bila v času moje bolezni zelo dobrodošla.

Mirko Bizjak, Ilirska c. 17, Jesenice

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki nama je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Antonija in Ivan Ložar, strojne delavnice

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljene in skrbnega moža, ata in starega ata, tasta, brata, zeta in strica

ANTONA GLUHARJA, st.

se vsem, ki so v življenju in smrti kakorkoli dobrega za njega naredili, iskreno zahvaljujem.

Posebno zahvalo pa smo še dolžni izreči dr. Sajevcu in dr. Mencingerju za obiske in lajšanje bolečin na domu v njegovih težkih trenutkih.

Hvala sostanovalcem »kosarne«, bivšim in sedanjim stanovalcem Stare Save, sindikalni podružnici in sodelavcem martinarne, upokojenecem in pevcem.

Končno prisrčna hvala vsem, ki so z nami sočustvovali, poklonili venci in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili v njegov zadnji dom. Izkazana pomoč v teh za nas najtežjih dneh je neprecenljiva.

Zaljujoča žena Francka, sin Anton in hčerka Helena z družinama ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani, težki izgubi dobrega moža in brata

MAKSA ŽENA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi v teh težkih dneh na kakršen koli način pomagali, izrekli sožalje in poklonili venci in cvetje.

Prisrčno se zahvaljujem za pomoč sosedom, posebno družini Bertolčelj.

Iskrena hvala predstavnikom Hortikulturenega društva in livarjem za ganljive besede ob odprtem grobu ter pevcem in godbi za žalostinke.

Se enkrat hvala vsem, ki ste se poslovlili od njega in ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zaljujoča žena Tilka, sestra Minka in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Podpisani delavci železarne Jesenice, ki smo bili na zdravljenju v zdravilišču Čateške Toplice v času od 23. 10. do 4. 11. 1970, se tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata in vsem ostalim članom v tovarni, ki so nam omogočili tako potrebno in koristno zdravljenje, najtopleje zahvaljujemo.

Vsi podpisani občutimo, da nam je to zdravljenje vidno koristilo in nas okrepilo.

Se enkrat vsem najiskrenejša zahvala.

Priporočamo, da bi uprava oziroma sindikalna organizacija Železarne tudi v bodoče omogočila vsem zdravstveno ogroženim podobno zdravljenje.

Marija Noč, Marija Debelak, Ljubo Timarac, Ivan Ložar, Mirko Kos, Janez Otrin, Metod Jagodic, Avguštin Maver in dr. Vinko Bertolčelj.

RAZPIS

Razpisna komisija za izvedbo razpisa za delovno mesto direktorja podjetja »Železar« Jesenice

razpisuje mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati za razpisano delovno mesto izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. da imajo visoko strokovno izobrazbo ekonomske smeri, z najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali
2. višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri z najmanj 8 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali
3. srednjo strokovno izobrazbo in 10 let prakse na vodilnih delovnih mestih.

Prijave na razpis z dokazili o nekaznovanju, o strokovni izobrazbi, potrebni praksi in opisom dosedanjega dela morajo kandidati dostaviti na naslov GP »Železar« Jesenice, c. Železarjev 26, z oznako »Za razpisno komisijo« v 15 dneh po objavi razpisa.

Razpisna komisija

PONOVO OBVESTILO

Vse starše predšolskih otrok ponovno obveščamo, da je redna telovadba za najmlajše pripadnike društva, to je cicibanke vsak torek in četrtek od 16.45 do 17.45 in za cicibane vsako sredo in petek ob 17.45 do 18.45.

Uprava društva želi, da bi bila telovadnica v prvi telovadni uri polno zasedena, zato vabimo, da v telovadnico pripeljete oziroma pošljete otroke že od 4. leta starosti dalje. Tako kot vi, tudi mi želimo, da naši otroci rastejo v zdrave in razvite državljane. To pa bodo postali, če bodo že od rane mladosti utrjevali svoje telo.

Na svidenje v telovadnici

Odgovor in pojasnila k članku »Nešportna gesta«

Kot avtor članka »Nešportna gesta« smatram kot dolžnost, da odgovorim prof. Viktorju Krevslju na sestavek, ki je v nezmanjšani obliki dobil prostor na predzadnji strani Železarja.

Prof. Krevselj na košerčen način sprejema moje pisanje, poleg tega pa odgovarja in črni vse, kar pravzaprav ni črno. Čudi me, zakaj stvari ne pogleda v oči, ampak mi v članku očita, da sem ga žalil, da sem pisal tendenciozno in laično. O vsem tem v mojem prvem članku ni ne duha ne sluha. Poleg tega pa članek ni niti malo napadalen, lahko bi rekli celo zaskrbljujoč.

S problemi, ki jih našteva v svojem odgovoru, pa se v precejšnji meri strinjam. Morda je prav, da pogledamo še drugo plat medalje, ki je Krevslja odvrnila od odbojarskega igrišča. Nesoglasje med igralci in trenerjem se je že začelo lani, ko je bil nato kot protitež ustanovljen odbojarski klub Kovinar. Po zelo uspešnem startu naših odbojkarjev v drugi zvezni ligi se je kar naenkrat zataknilo v srečanju s splitsko Kaštelo. Točneje rečeno, po vrnitvi Krevslja s svetovnega prvenstva v odbojki. Srečanje s Kaštelo so Jeseničani zelo težko dobili s tesnim rezultatom 3:2. Štirinajst dni prej pa je ekipa brez Krevslja odpravila precej boljšega nasprotnika Modriča gladko s 3:0. Zelo težka zmaga s Kaštelo je ljubitelje tega športa prisilila, da so pričeli ob igrišču med tekmo protestirati in zahtevali, da naj Krevselj preneha igrati ter naj kot strokovnjak vodi tekmo. Vsi

žvižgi in protesti niso zalegli nič. Okoli 300 gledalcev je razočarano zapuščalo igrišče v prepričanju, da bi moštvo brez Krevslja kot igralca, toda ne kot trenerja, slavilo prepričljivejšo zmago. Napake, ki jih je delal Krevselj kot igralec v tekmi s Kaštelo, so bile tako očitne, da jih je opazilo tudi najbolj nestrokovno oko. Za ilustracijo pa naj še povemo, da je tehnični vodja odbojarskega kluba opomnil Krevslja, da naj zamenja sebe z rezervnim igralcem, toda tega ni storil. Lahko trdim, da je to tudi glavni vzrok ne pa vse tisto, morda delno tudi, da je Krevselj zapustil odbojarsko igrišče kot igralec in kot trener.

Drugo poglavje novinarskega kodeksa poudarja moralno politične obveznosti novinarja. Kodeks nalaga novinarjem, da se vedno in povsod zavzemajo za to, da bi dali javnosti čim bolj točne in objektivne informacije. Po vseh teh novinarskih normah in načelih sem se tudi ravnal v prvem kot tudi v današnjem sestavku. Zato smatram, da je vsakršno drugo natolcevanje odveč. Moje pisanje je bilo dobronamerno in niti malo napadalno, temveč zaskrbljujoče. Vsi se dobro zavedamo, da je Viktor Krevselj na Jesenicah žrtvovalec mnogo prostega časa za odbojko. Kot vse izgleda, pa se le ni še povsem poslovlil od odbojke. Pretekli četrtek je svoji ekipi že dal napotke, kako naj igrajo proti moštvu Maribora, ki so ga premagali s 3:2 in so na drugem mestu lestvice.

Polde Karlin

Domači derbi po pričakovanju

Državno hokejsko prvenstvo se nemoteno odvija. V tem tednu smo lahko videli na Jesenicah medsebojni obračun med Jesenicami in Kranjsko goro.

Po pričakovanju se državni prvak ni preveč trudil, vseeno pa je z lahkoto nadigral mlajše tekmece. Trenerja obeh moštev, Brun in Kinar, sta to tekmo vzela kot pripravo za bližnja srečanja. Kranjska gora predvsem za tekmo proti Medveščaku, Jeseničani pa so se poskušali v kombinacijah.

Prva tretjina se je končala s 4:1, strelci za Jesenice, ki so bile tokrat domačini, so bili Felc, Poljanšek, M. Jan in Mlakar, za Kr. goro pa je bil uspešen Razinger. Kranjskogorci so imeli še eno resno priložnost, ko so trije neovirani pridrsali pred jeseniška vrata, ki jih je dve tretjini ne preveč dobro čuval mladi Žbontar, vendar se iz tega ni ničesar izcimilo.

V drugem delu igre so se mladi najbolje upirali ter iztržili dva zadetka, ki sta ju dosegla Medved in Čemažar, strelci za Jesenice pa so bili M. Jan, Felc in Košir.

Zadnjo tretjino je Žbontarja zamenjal Knez, toda kljub temu je prvak dobil še en zadetek, ki ga je dosegel Škerjanc. Ne da bi se kaj posebno naprezali, so Mlakar, Košir, Hiti in Felc, postavili rezultat 11:4. Rezultat bi bil za Kr. goro lahko povoljnejši, če bi Gasar branil tako kot je že zna, na letošnjih tekmah pa je precej negotov.

Po tem srečanju je ostala uvrstitev obeh moštev nespremenjena. Jeseničani so še vedno prvi, Kr. gora pa je na predzadnjem mestu.

V torek je bilo na sporedu prijateljsko srečanje Jesenic in Bad Tölza. Kljub prijateljskemu značaju tekme je prisostvovalo precej gledalcev, ki pa so zadovoljni odhajali z igrišča. Videli so hiter, trd hokej, poleg tega pa še zmago domačih. Kljub temu, da so gostje nastopili nekoliko oslabljeni (manjkalo je 5 reprezentantov, ki so igrali v reprezentanci Zahodne Nemčije s Poljsko za vstop v A skupino na svetovnem prvenstvu — zmaga Nemcev s 6:3), to ne zmanjšuje vrednosti te zmage.

Proti dobremu nasprotniku so tudi domačini prikazali dobro igro. Vsekakor pa se je na tej tekmi najbolj izkazal naš drugi napad Hiti, Mlakar, Žbontar, ki je dosegel skoraj vse zadetke.

Po neprestani premoči domačinov so gostje izkoristili svojo edino priložnost in v peti minuti povedli. Naši fantje so tudi po tem zadetku ves čas napadali, čeprav ne vedno najbolj uspešno, saj niso mogli zatresti niti nebranih vrat. Končno je Žbontar le izenačil, povedel pa domače v vodstvo v 20. minuti, ko je na lepo podajo B. Jana preigral še vratarja.

Druga tretjina se je začela z nekoliko manjšim tempom, ostrina pa ni pojenjala. Pri-

šlo je tudi do več izključitev, posebno gostujočih igralcev, vendar pa ne zmeraj upravičeno. Tretjina se je končala z rezultatom 1:1, za domače pa je bil strelec spet član drugega napada Hiti, ki je izkoristil od Pipanovega strela od vratarja odbito ploščico in jo porinil v mrežo.

Gostje so izenačili rezultat takoj po odmoru. Z zadetki Ravnika (44. min.), Hitija, Razingerja in spet Hitija, pa je bila usoda borbenih gostov zapečaten. Uspelo jim je doseči le še en zadetek in sicer dve minuti pred koncem.

Že v petek pa se nam obeta prav taka, verjetno pa še razburjivejša in kvalitetnejša tekma. Domače moštvo bo v II. kolu evropskega pokala imelo v gosteh prvaka Vzhodne Nemčije HC Dinamo Weiswasser. Ker vzhodnonemški hokej visoko kotira, si lahko predstavljamo, kako zelo močna bo ta ekipa.

V soboto, 14. 11., bo spet nadaljevanje državnega prvenstva. Na Jesenicah bodo Kranjskogorci poskušali kaj izveliči v srečanju z Medveščakom, v nedeljo pa bi morali Jeseničani gostovati v Beogradu, vendar še zdaj ni znano, če imajo v Beogradu že led ali ne in bo morda tekma še na Jesenicah.

Sredi tedna pa bodo jeseniški hokejisti odpotovali v Italijo in odigrali dve tekmi za apski pokal. Z Bolzanom bodo igrali 18., z Ortisejem pa 19. novembra.

Nogometno moštvo Jesenic na čelu lestvice v gorenjski ligi

Mladinsko moštvo Jesenic jesenski prvak v gorenjski ligi

NOGOMET — NOGOMET

JESENICE : PREDDVOR 8:1 (2:1)

V prvenstveni tekmi predzadnjega kola v jesenskem delu gorenjske nogometne lige so Jeseničani visoko premagali ekipo Preddvora z 8:1.

Naši so bili vso tekmo boljši, čeprav so igrali brez nekaterih kaznovanih in poškodovanih igralcev. Toda ob vsej premoči in priložnostih za zadetek niso mogli v prvem polčasu premagati vratarja Preddvorčanov. To sta storila gostujoča branilca in tako podarila našim vodstvo z 2:0. Vendar gostje še vedno niso popustili in so nekajkrat nevarno ogrozili Kunšičev gol. Tako so tudi uspeli malo pred odmorom zmanjšati na 1:2.

V drugem delu so se naši še vedno zamen poganjali v šestnajstmetrski prostor gostov in vse do 60. minute ni

prav nič kazalo na katastrofo gostov. Potem pa so začeli padati goli in usoda Preddvora je bila zapečaten. Naši so poleg osmih golov napravili še nekaj priložnosti in tako dopustili, da rezultat ni bil dvoštevilen.

Ker je ekipa Senčurja izgubila v Naklem (1:2) so naši trenutno prvi s točko naskoka, vendar jih v nedeljo v zadnjem kolu čaka težak nasprotnik v Naklem.

Proti Preddvoru so igrali: Kunšič, Barač, Sotlar, Zrnič (Pavlovič), Kupljenik, Kralj, Jakšič, Komelj, Hozdič, Kačar, Karahozdič.

Strelci: Hozdič v 58., 74. in 83., Kačar v 73. in 85., Kralj v 65. ter avtogola Trubajčiča in Dominka v 8. in 14. minuti.

V predtekmi članske tekme pa sta v odločilni tekmi za naslov jesenskega prvaka igrali mladinski vrsti Kranja in Jesenic. Po boljši igri so naši mladinci zmagali z 2:1 in tako prehiteli favorizirani Triglav (Kranj) za eno točko. Našim je bila potrebna po zmagi v Kranju s Triglavom (1:0) še zmaga na domačem igrišču proti drugemu kranjskemu predstavniku Kranju. Uspeli so in tako zasluženo postali jesenski prvaki. Naši so po vodstvu 2:0 (Jereb in Šut) nekoliko popustili in gostje so s požrtvovalno igro uspeli zmanjšati na 1:2. Potem pa so se Jeseničani spet razživelili in bili do konca tekme boljši nasprotnik.

Mladinci so s tekmovalcem že zaključili in bodo nadaljevali spomladi. Ker pa je samo pet ekip, se igra po štirikrožnem sistemu in bodo v spomladanskem delu igrali še vsak z vsakim dvakrat. J. K.

Dragocena in lepa zmaga

V nadaljevanju II. zvezne odbojarske lige — zahod, so si Jeseničani po nekaj izgubljenih tekmah spet priborili dve točki.

Arh, Bergelj, Božič, Končnik, Potočnik, Pristov, Rossler in Strnad so v srečanju z Mariborom prikazali lepo odbojko, na čase tako dinamično, povezano in domiselno, da je že kar osupljalo.

V prvih dveh nizih, ki so ju dobili s 15:10 in s 15:11, je prišla do izraza vsa njihova tehnika, kakršne nima najbrž nobeno drugo moštvo v tej ligi. V naslednjih dveh nizih, ko so enega nesrečno izgubili po podaljški s 14:16, drugega pa gladko s 8:15, je prišlo do izraza njihovo pomanjkanje kondicije.

Prav zato smo z zaskrbenostjo pričakovali odločilni peti niz. Gostje so povedli že z 2:7, ko so je končno predramilo maloštevilno občinstvo, kar ga pač telovadnica osnovne šole lahko sprejme, in pričelo z bodrenjem domačih igralcev.

Kot bi jim to res dalo polleta, so domačini zagrizeno začeli nabirati točko za točko. Najprej so izenačili na 7:7, potem pa povedli s 13:7. Takrat je bilo že jasno, da bodo Mariborčani odšli domov poraženi. Jeseničani so zmagali s 15:12.

To srečanje je bilo užitek gledati. Vsi naši igralci so poleg vsega prikazali tudi borbenost. Arh je igral dobro posebno v začetnih nizih, Bergelj je spet reševal mogoče in nemogoče žoge, čeprav so ga moči že skoraj izdale, saj zaradi obiskovanja šole skoraj ne more trenirati, Božič se je pri menjavah s Pristovom, ki mu v igri v polju ni šlo tako od rok kot pri mreži, dobro znašel, Potočnik je sejal razdor s svojimi strahovitimi udarci, Rossler je na svojstven način igral pametno in koristno, Strnad pa je igral brez napak in se je nanj moč najbolj zanesti.

S to zmago, so Jeseničani v lestvici uvrščeni na drugo mesto, ker pa tudi to nede-

ljo igrajo doma, imajo priložnost, da si to mesto obdržijo. Srečali se bodo z Metalcem iz Siska. Tekma bo v telovadnici osnovne šole z začetkom ob deseti uri.

Uspeh šole v zadnjem kolu

Drugo moštvo ŠSD Kovinar je prvo zmago v jesenskem delu tekmovalca v medobčinski odbojarski ligi doseglo šele v zadnjem kolu. Gimnazijci so premagali dobro vrsto ŠD Bled z rezultatom 3:1, kar je najvišji poraz, ki so ga doživeli. Tekma je bila odigrana v telovadnici TVD Partizan na Bledu. Domači so veljali za absolutne favorite in verjetno zato niso vzeli srečanja dovolj resno. Zanimivo je, da so gostje vodili v prvem nizu 14:3 pa so nazadnje izgubili s 15:17. V ostalih nizih pa so večinoma povedli domači nato pa redno popustili in izgubili.

Kvaliteta igre v tej ligi nenehno raste. Rezultati so naj-